47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 616 Կ. ՊՈԼԻՍ 7/20 ՄԱՅԻՍ 1903 ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 1321 ՍԵՊՏԷՄԲԵՐ 23 — 7 ՄԱՅԻՍ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

Մանզումէի Էֆքիար

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزتهدر
صاحب امتیازی : اوهانس قریب
اداره خانهسی : باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պաղչէ Ալի Ֆատտէհ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԳԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԵՒԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՐՑԸ

ՇԱՀՈՒՆ ՆՈՐ ԱՂԲԻՒՐ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ընդհանրապէս սա սխալ գաղափարը կայ թէ, երկրագործութիւնը կը սահմանափակուի մի միայն արմիք, կանանչեղէն և պտղեղէն հասցնելու գործին մէջ։

Երկրագործութիւնը իր իսկական նշանակութեան մէջ ընդարձակ զբաղում մըն է, որ շատ մը ճիւղերու կը բաժնուի և նոյնպէս ալ կը զարգանայ ու կը ճիւղաւորուի, եթէ երբեք ուզուի գիտականօրէն և հեռատեսութեամբ մշակել զայն։

Մխախոտի մշակութիւնը Ասիական Թուրքիոյ գաւառներուն մէջ իր արժանի տեղը չունի և երկրագործները զայն լքած են, անոր տեղ սովորական արտադրութիւններ առաջ բերելու համար։

Այս լքումը դուցէ ցայդ մնտեսական արդարացուցիչ պատճառները ունենար, բայց այսօր կը կարծենք որ պէտք է քիչ մը աւելի տարբեր կերպով խորհիլ ու գործել, երբ Թուրքիոյ ծխախոտները անօրինակ խնդրանքի մը կ'արժանանան Եւրոպայի և Ամերիկայի բոլոր հրապարակներուն ալ վրայ։ Այսօր, բազմաթիւ Ամերիկացի և Եւրոպացի դրամատէրտեր ընկերութիւններ կը կազմեն, և իրարմէ աւելի բարձր գիներ կուտան Թուրքիոյ ծխախոտներուն, որոնց տեսակին ազնուութիւնը և ծխելուն հաճոյքները չատ մը օտար ծխախոտներէ գերազանց են։

Այս կրկին պատճառներով, օրուան մնտեսական մեծ հարցն է ծխախոտի մշակութիւնը, որ չատ փայլուն ապագայ մը կը խոստանայ, և միեւնոյն ժամանակ նիւթական աչքառու չահ մը՝ զայն արտադրող երկրին։ Կը կարծենք թէ ասիկա յարմար առիթ է որ մեր Ս. նատօլլի երկրագործներն ալ ուշադրութիւնին դարձնեն այս նոր մշակութեան հիւղին որ իրենց անծանօթ չէ և օր առաջ ձեռնարկեն ծխախոտի ազնիւ տեսակներու մշակման, քանի որ անոնք այսօր Ամերիկացի և Եւրոպացի միլիոնատէրտեր ունին իրենց իբր յաճախորդ, որոնք նոյն իսկ պատրաստ են պայմանագրութիւն կնքել մշակողներուն հետ մինչեւ 3—10 տարուան համար։ Առաւելութիւն մը զոր մինչեւ հիմա վայելած չեն գուցէ մեր երկրագործները։

Գաղափար մը տալու համար այս նոր չահու աղբիւրին գտնելիք մեծ յաջողութեան վրայ, հոս մէջ կը բերենք ձեռնհաս անձնաւորութեան մը կողմէ գրուած խիստ չահեկան և ստոյգ մանրամասնութիւններ, որ Պէհմէ (Հիւս.Դիրմանիա) հաղորդուած են պաշտօնական վիճակագրութեանց համաձայն։

* * *

Հիմա Գերմանիոյ Պէհմ քաղաքը Դերմանիա ներածուած Օսմանեան վարտեսակ ծխախոտներուն ամենակարեւոր հրապարակն է։ Իսկ լաւագոյն տեսակները Տրէզտա կը ղրկուին ամէնէն աւելի։

Մխախոտը ընդհանրապէս վաճառականներուն կողմէ Պէհմ կը տարուի և հոն մաքսին մօտ վաճառատուներու մէջ կը մթերուի երկրորդ վաճառականի մը ծախուելու համար։ Շատ անգամ ծխախոտի ծրարներուն հարիւրին տասը հատը միայն կը քննուին և որպէս զի զեղծումներ չի պատահին, ծախողն ու գնողը կառավարութեան կողմէ երդուեալ միջնորդներ կը գործածեն։ Այս վաճառումը միջնորդին տեղեկագրին վրայ կը կատարուի, որուն մէջ յիշուած կ'ըլլայ ապրանքին որոշուած ժամանակին մէջ յանձնումը, և յանձնումէն ետք վճարում ըլլալը կամ չըլլալը։

Գրեթէ ընդհանրապէս վաճառումը ապրանքին ամբողջութեան վրայ կը կատարուի. գնողը իր ծախու առած ծխախոտները պաշտօնեաներուն միջոցաւ կամ ամէնը մէկ և կամ մաս առ մաս՝ ուրիշ վաճառականի մը կամ գործարանի մը կը ծախէ, նմոյշը կամ ծրարները ցուցնելով, տեսակը և սահմանը լաւ մը որոշելէ ետք։ Երկրորդ անգամ ապրանքը գնող վաճառականը յաճախ ապրանքը կոտր կոտր կը հանէ վաճառատունէն ու այս կերպով մաքսին տրուելիք գումարէն խնայողութիւն մը ըրած կ'ըլլայ ու եթէ իր ապրանքը նմոյշին չի համապատասխանէ կատարելապէս, ծախողը պատասխանատու կը ըռնէ։ Երբեմն այնպէս կը պատահի որ ծխախոտի ծրարները կնմանուար չեն ըլլար, պահանջուածին համաձայն նմոյշ կարելի չըլլար ձեռք բերել և նոյն իսկ խարդախութեամբ մ'ալ պատրաստուած կ'ըլլան, այսինքն աւելի լաւ տեսակներու հետ դէշ տեսակներ ալ դրուած կ'ըլլան ծրարին մէջ։

Այս պատճառով երկրորդ ծախողը երբեմն մեծամեծ վնասներու կենթարկուի և առաջին ծախողն ալ մաքը բարձր եղող երկիրներու մէջ կ'ստիպուի ծխախոտը աժան ծախել։ Սակայն Գերմանիա ղրկուած օսմ. լաւ տեսակ ծխախոտներուն մէջ այս տեսակ բաներ չատ չեն պատահիր, և գէշ տեսակ ծխախոտի ծրարին երեսի կողմը չարք մը աղէկ տեսակ ծխախոտ ծածկուած կ'ըլլայ, ինչ որ կը վնասէ վաճառականութեան։

Գերմանիոյ մէջ օսմ. ծխախոտները կը գործածուին սիկառէթներ չինելու, և մեծ կամ փոքր ծխասորներու մէջ խմուելու համար։

Կ'ուզուի որ ծխախոտին գոյնը դեղին և կամ կարմրորակ ըլլայ ու տեսակն ալ ամենիւ։ Գերմանիոյ մէջ թուխ ծխախոտներու ալ յաճախորդ կը գտնուի, բայց ասիկա կախում ունի ծրարներուն կանոնաւոր և տեսակին աղէկ զատուած ըլլալէն։

Աղէկ տեսակ ծխախոտներուն հրապարակը Պէհմ և Համբուրկ քաղաքներն են։ Պէհմի մէջ երկրորդ ծախողը ծխախոտին կէս-քիլոկրամը երբեմն 30-50 ֆէննիք (70 փրյէն—3ղր.) գինով և վաճառատուն յանձնուելու պայմանով կը ծախէ, երբեմն ալ կէս-քիլոյին 100էն 400 ֆէննիք (6—24ղր.) ձեռք կը ձգէ։ Ասոր հետ մէկտեղ Պէհմի հրապարակին վրայ աղէկ տեսակ ծխախոտներու չատ խնդրանք չըլլալուն, այս տեսակ ծխախոտները լաւ գիներով չեն ծախուիր. Գերման գործարանատերերը բիբոյի համար մաքսատուրքը վճարուած թուխ ծխախոտները կը ծախեն քիլոկրամը 160 ֆէննիքի։ Այս ատ ծխախոտները խառնուած կ'ըլլան քիլոկրամ գլուխ 45 ֆէննիք տուրք վճարող ծխախոտներով։

Իրենց լաւ վճարող յաճախորդներուն համար գործարանատէրտերը աւելի կը փնտռեն լաւ ծրարուած օսմ. դեղին ծխախոտներ։ Սակայն այս տեսակ ծխախոտները Պէհմի հրապարակին վրայ չատ քիչ մուտ կը գտնեն, որով գործարանատէրտերը ստիպուած են անոր տեղ չինական և հելլէնական ծխախոտներ գործածել։ Վար տեսակ հելլէն ծխախոտները, այսպէս, ստուար քանակութեամբ կը ներածուին Գերմանիա։ Ցարդ իբր աղէկ տեսակ ծխախոտ Ամերիկայի քանի մը տեսակները կը գործածուէին։ Բայց հիմա այս կարգի ծխախոտները չափազանց սուղցած են որովհետեւ ամերիկեան և անգլիական երկու հսկայ ընկերութիւններ գնած են բոլոր այդ ծխախոտները։

Այս երկու հսկայ ընկերութիւններուն մեծ ձեռնարկը և միւս կողմէ Գերմանիոյ մէջ ծխախոտի սպառման տակաւ աւելնալը, մեծ ապագայ մը կը խոստանայ Թուրքիոյ ծխախոտի մշակներուն, եթէ երբեք ասոնք չանան բազմաքանակ և ընտիր ծխախոտներ պատրաստել և ծրարներուն մէջ ի գործ դրած իրենց կարգ մը խարդախութիւնները դադրեցնել։ Այս կերպով հայթայթուած ծխախոտները տարակոյս չկայ որ չատ յաջող ընդունելութիւն մը պիտի գտնեն օտար հրապարակներու վրայ և անմիջապէս պիտի ծախուին լաւ գիներով, առանց ո և է դժուարութեան։ Եւ որովհետեւ դեղին գոյնով ծխախոտներն են որ ամէնէն աւելի յարգ կը վայելեն, հետեւաբար երկրագործները պէտք է ուշադրութիւն ընեն այդ բանին։

* * *

Հոս տեղը չէ կրկնել որ մեր գաւառային առաջնորդներն ու քահանաները, փոխանակ տարին տասներկու ամիս պայմանագրական քարոզները կրկնելու, քիչ մըն ալ իրենց իսօքներուն առարկայ ընեն աւելի մասնաւոր տնտեսական ու ընտանեկան խնդիրներ։

Լրագրի ընթերցողները երկրագործ ժողովուրդը չեն մեր մէջ. հետեւաբար ո և է լրագրական դրդումի, առաջարկի անոնք հաղորդակից չեն գտնուիր, ասոր համար գիւղացի կամ քաղաքացի բոլոր հոգեւոր պաշտօնեաները պէտք է նկատի առնեն այդ խնդիրները և ամէն առիթ հաւնեն, խրատեն, դրդեն ու նոյն իսկ ստիպեն որ ժողովուրդը հետեւի այս տեսակ նիւթական ու բարոյական ապագայ խոստացող ձեռնարկներու, ինչպէս է այժմ ծխախոտի մշակութիւնը, որ կը խոստանայ ապագային մէջ մեծ տեղ մը դրաւել Թուրքիոյ վաճառականութեան մէջ։

ՀԱՃԵԱՆԻ ԱՆՇՈՒՔ ԹԱՂՈՒՄԸ

Թերթերը գրեցին թէ գաւառական Հաճեանի թաղումը անչուք կերպով կատարուեր է։ Այս լուրը տխրեցուց ամէն անանք որ ծանօթ հրապարակագիրներու հանդէպ մասնաւոր համակրութիւն և յարգանք մը կը տածեն։ Ինչո՞ւ արդեօք անչուք կերպով պիտի թաղուէր գրական հրապարակին վրայ բաւական ծանօթ երգիծաբանը։ Այն որ իր կենդանութեան արդէն անչուք վիճակ մը ունէր, պէտք չէր որ գէթ իր մահուան բաւական չքեղ յուղարկաւորութիւն մը ունենար։ «Գնա մեռիր, եկուր սիրեմ» ռամկական առածին իրեն նկատմամբ կատարուելն անգամ զրկուեցաւ խեղճ Հաճեան, ա՛յն՝ որուն գործը ռամկին հետ էր և մասնաւոր հակակրութիւն մը ունէր «Նրբաքլուխ»ներուն, չքք գրբլտրմ գրագէտներուն դէմ։ Բայց Հաճեան թերեւս աւելի իրաւունք ունէր թէ իր կենդանութեան և թէ իր մահուան համակրական ցոյցերու քան գրականութեան ջոջերը, որովհետեւ իր գրիչը ռամիկը բարձրացնելու նուիրական պաշտօնին նուիրած էր։

Կը հաւատամ թէ Հաճեան աւելի օգտակար եղած է քան «Նրբաֆիւս» և «փափկասս» գրագէտները։ Փայլուն ոսկին յիրաւի թանկագին է, բայց ո՛չ երբէք օգտակար կոչտ երկաթին չափ։ Ասոր գրածները թող ըլլան ռամկական և «գուրկ գրական արժանիք». այսուհանդերձ արդեօք քանինե՞ր այդ ռամկական գրութիւններուն հանն առած և զանոնք կարդալով սիրած են գիրքն ու գրիչը։ Առանց լաստակերտի հոյակապ չենք կառուցանել անկարելի է. անուրանալի է թէ այդ լաստակերտի խոնարհ պաշտօնը. լաւ կատարած է Հաճեան։

Զաւեշտաբան հրապարակագրութիւնը, հոգ չէ թէ ըլլայ այն առիթ-բօգրաֆիք կամ տեմօգրաֆիք, ինքնին դուշնաքեայ յատկութիւն մըն է։ Ըստ իս այս երկուքէն երկրորդը առաջինէն աւելի գովելի է. որովհետեւ երբ առաջին ճիւղը մշակողին գոյութիւնը պզտիկ դասակարգի մը ուղղեալ է, դասակարգ մը որ արդէն զարգացած է, երկրորդ ճիւղը մշակողները սակայն իրենք զիրենք նուիրած են միմիայն ատուարաթիւ ռամիկին որ մեծապէս պէտք ունի զարգանալու։ Ըստ իս ջուրեանն ու դաշնակը և տավուլն ու զուրնան միեւնոյն պաշտօնը ի գործ կը դնեն. երկուքն ալ միեւնոյն նպատակի կը ծառայեն, այսինքն հոգեկան հրճուանք կը պատճառեն լսողաց. տարբերութիւնը սա է որ մին բարձր դասակարգին իսկ միւսը ռամիկին ականջին կը յարմարի։ Ուստի քանի որ երկուքն ալ միեւնոյն ազդեցութիւնը կը ներգործեն, երկուքն ալ հաւասարապէս գովելի են, երկուքին հեղինակներն ալ գնահատումի և յարգանքի արժանի։ Մին մինչեւ երկինք թող բարձրացուի, ասոր ըսելիք չկայ. իսկ միւսը միայն հասարակ դասակարգին հաճոյք պատճառելուն համար իրաւունք չունինք ստորին և գծուծ համարելու։

Մենք այս տողերը գրելով՝ սա սկզբունքին մասին համոզում գոյացնել տալ կ'ուզենք թէ տաղանդներու կամ տաղանդաւորներու հանդէպ արժանաւոր հրապարակային յարգանքը մատուցանելէ պէտք չէ պակսիլ։ Այլ է տաղանդին գնահատումը, այլ է տաղանդին յարգանքը. մին արդարութեան ճշմարտութեան պահանջն է իսկ միւսը քաղաքավարութեան, քաղաքակրթութեան։ Քանի որ ի՛բրեւ քաղաքակիրթ ժողովուրդ ապրիլ կ'ուզենք, պէտք է քաղաքակրթութեան տարրական կանոնները յարգենք և գործադրենք։ Այս ալ ուրիշ բանով չենք կրնար ապացուցանել, բայց միայն չի զլանալով հարկաւոր յարգանքն ու պատիւն ընծայել ամէն անոնց որոնք արժանի են իրաւամբ։

Արդեօք ո՞ր քանիներ կան որ այս յարգանքը չի վայելեցնուն համար, նիւթապէս և բարոյապէս չի քաջալերուելնուն համար, խաւր ըրած են ընկերութենէն, ինքզինքին խարապաքիութեան տուած են։ Ես պիտի կրնամ ըսել թէ Հաճեան եթէ վայելէր իր ակնկալած յարգն ու պատիւը, չէր նեսէր ինքզինք Սանտրգ Պրունի մինչավայրին մէջ։ Ներեմ մարդը, կը թուի թէ իր արժանիքը ճանչցողներ, իր արդար անձնասիրութիւնը չոյող գգուանքներ միայն այդ միջավայրին մէջ գտած էր. ասոր ապացոյց անմոթի չմնալն է։

Ուստի տեղը չէ՞ ըսել թէ Սանտրգ Պրունի մինչավայրին մէջ աւելի քաղաքավար, աւելի վեհոգի, աւելի փափկանկատ, աւելի անկեղծ մարդիկ կը գտնուին եղեր քան Նրբացած զարգացած շրջանակներու մէջ։

Վ. Գ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Մեր Պրուսայի գործակալութիւնը սառնձնած է Մ.գ.ուստ Էֆ.Եսմալկան, որուն կրնան դիմել Պրուսայի մեծաքարգ բաժանորդները՝ բաժանորդագրուելու համար։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՌՈՒՍԻԱ.—Հարաւային Ռուսիոյ զինուորական վերին հրամատար զօրավար կոմս Մուսին—Բուշքին տարեկան քննական սովորական պտոյտ մը կը կատարէ Թիրասպոլի, Պէնտէրիի, Քիշնէվի, Վելիցավէդկրատի պահակազօրքերուն կեդրոնները։

* * * Ապրիլ 30 Մոսքուայի Սակրանին մէջ քննուեցան զանազան խնդիրներ ի մասին ռուսապարսիկ վաճառականութեան։ Պարսկաստանի ռուսական պանքային վերատեսուչ Մ. Պարք կը յորդորէ Մոսքուայի վաճառականները և գործարանատէրները Պարսկաստանի հետ վաճառականութիւն ընել, և այդ երկրին խամ բամբակը և բուրդը Ռուսիա ներածել։ Ռուսական պանքան հարկ եղած աջակցութիւնը պիտի ընէ։ Առաջարկեց որ Մոսքուայի գործարանատէրները Պարսկաստան ղրկեն գործակատարներ։ Մ. Պարք Մոսքուայէ Լօց գնաց (Պալթիկի եզերքը) նոյն պաշտօնով։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ ԱԼԶԱՍ-ԼՕՌԷՆԻ ՄԷՋ. — Կայսրը և կայսրուհին Մէջէնս զացին Պից։ Լօռէնի վարչական Խորհուրդին նախագահին ճառին պատասխանելով, Կայսրը ներկայ եկեղեցականներուն ուղղելով խօսքը, ըսաւ թէ իրենցմէ կախում ունի ապագայ սերունդը դաստիարակել բարեկարգութեան և հնազանդութեան գաղափարներուն մէջ։ Կայսրը գոհունակութիւն յայտնեց նաև ֆրանսացիով և գերման զինուորներուն միջև տիրող հաշտաշխութեան ոգիին համար։ Ըսելով թէ ֆրանսացիով հին զօրականները միշտ սիրով պիտի ընդունուին գերման հին զօրականներուն ընկերութեանց մէջ, որովհետեւ պատուական ընկերներ են անոնք։ Ն. Վեհափառութիւնը կարմիր Արծիւի Մեծ Խաչը տուաւ պապական նուիրակ կարդինալ Ֆօլի, և նոյն կարգին երկրորդ աստիճանը՝ Ֆէօրնի արքեպիսկոպոս Թիշլրի։

ԳԵՐՄԱՆԻՔ ԲԱՆԱՏՍ. ԿԸ ԳՈՒՂԹԵՆ. — Գերման կաթոլիկները սկսած են գաղթային մեծ շարժում մը ընել դէպի Քանատա։ 2000 հոգի արդէն հաստատուած են հոն։ 10,000 նոր գաղթականներ եւս կ'սպասուին։

ՖՐԱՆՑ ԵՌԶԵՖ ԿԱՅՍՐ Պուտայի արքայական դղեակին մէջ պալատական պարահանդէսի միջոցին ընաւ խօսք չէ ուղղեր մանաւ կուսակցապետ և Երեսփ. Ժողովին նախագահ կոմս Աբռնեի, մինչդեռ Ն. Վեհափառութիւնն յաջորդաբար խօսեր է մանաւ վարչապետ Մ. Սէլի, աւստրեւմանաւ պատերազմական նախարարին, Խրուագիոյ Վարչական Խորհուրդին և ուրիշ մէկ քանի մանաւ երեսփոխաններու և ծերակուտականներու հետ։ Կոմս Աբռնեի պարահանդէսին

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ

ՔԱՍԻՄ 128

ԿՆՃՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ

ԶԷՊ

ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԱ.

Օրը կիրակի էր. Սեփոն՝ Մելինէի աղջիկան խանձարուրը գիրկն առած և ամուսինն ու զաւակներն ալ դիւրը հաւաքած՝ դրախտի կեանք կը վարէր ընտանեկան սիրաբոյր մթնոլորտին մէջ։ Ցանկարծ դուռը զարնուեցաւ։ Այնչափ խոյս կուտային յարաբերութենէ որ երկու ամուսիններն ալ ցնցուեցան այս անակնկալէն և Սեփոն պատուհանէն դուրս նայելով,

—Աբրահամն է, ըսաւ դժգոհութեամբ, ինչպէս ալ գտեր էր տուներնիս։

—Ո՞ր Աբրահամը, հարցուց վարժուհին անձկութեամբ։

—Հօրաքրոջս տղան է. բա՛ց տեսնանք դուռը։

Տանտիրուհին կեղծ զուարթութեամբ բացաւ դուռը և Օր. Մելինէի համբ կառապանը ներս մտնելով, բարեւելէ ետք,

—Աս ինչ տեղափոխութիւն, հարցուց նշանացի։

—Ասանկ եղաւ, պատասխանեց Սեփոն խուսափողական յայտնի ձեւով։

Աբրահամ արդէն գիտէր մօրեղբօրորդւոյն բարգաւաճ կացութեան պարագաները, ուստի առանց այն անհաճոյ կէտին վրայ ծանրանալու նորածիններուն անցաւ և հարցուց թէ՝ ի՞նչ էր աս երկուքը։

—Բախտերնիս բանուկ է. ըսաւ Սեփոն ժպտելով, այս անգամ մէկի տեղ երկու աղջիկ տուաւ Աստուած։

Աբրահամ պէպէքներուն քով ուղղուեցաւ և սկսաւ ուշադրութեամբ գննել երկու նորածիններն ալ որոնցմէ մէկը միանձիկ գիրկն էր իսկ միւսը օրանին մէջ կը քնանար։ Կառապանին համար ամէնէն կարեւորն էր գիտնալ թէ անոնցմէ ո՞րը Մելինէին աղջիկն էր և ո՞րը իրենցը, ուստի վարկեանի մը չափ երկուքին դէմքերն ալ ուշադիր կերպով դիտելէ ետք,

—Տղաքը կնքեցի՞ք, հարցուց, անուններնին ինչ դրիք։

—Ծանոնցին առտուն պիտի կնքենք, պատասխանեց Սեփոն, բայց հիմակուընէ անուններնին ըսեմ, իմ գիրկինս մեծ քոյրն է ասոր անունը Սիրարփի պիտի դնենք, մեկալն ալ պզտիկն է, Եւդիսէ պիտի դնենք։

Տանտիրուհին որ իր փառքը ցուցադրելու առիթ կը փնտռէր և չէր կրնար անխոիր ամէն ընտանիքի հետ յարաբերութիւն ընել, կնոնքին օրը հիւր մը աւելի ունենալուս գիտցամով,

—Կ'սպասեմ Աբրահամ աղա, ըսաւ, իրաւ կնունքին մարդ չի հրամցուիր, բայց մենք անանկ դայեկ չպիտի կանչենք, դուրսէն մարդ չունինք, մենք մեզի՛ ենք, կ'սպասեմ որ հրամանքդ ալ դաս։

—Թօսք չեմ կրնար տալ պատասխանեց կառապանը միշտ աչքերը չքաշելով պէպէքներէն. ես իմ գլխուս չեմ որ ուզած ատենս գամ, տեսնեմ թէ որ հրաման առնեմ անպատճառ կ'ուգամ։

Միանձին թէեւ կը սիրէր կառապանը որ իրենց նեղ օրերուն մէջ կարողութեանը չափով օգնած էր, սակայն հիմա նեղուիլ սկսած էր անոր ներկայութենէն։ Իրեն այս անակնկալ բարեկցութեան նկատմամբ այսպէս լուռ կենալ չէր ըլլար, պէտք էր բացատրութիւն մը տալ թէ, ինչպէս աւուր հացի կարօտ վիճակէն այսպէս լաւագոյն կացութեան մը արժանացած էր։ Ուստի այս տաղտկալի պարտականութենէն ժամ առաջ ազատելու փութոտութեամբ, վայրկենաբար սուտ մը յղացաւ և երկու խօսքով պատմեց կառապանին թէ, պատահական յաճախորդի մը կողմէ թանկագին գոհարեղէն մը տրուած էր իրեն ծախուելու համար, որուն արժէքը չէր կրցած հասկնալ տէրը և քառասուն յիսուն ոսկինոց բան մը կարծած էր, մինչդեռ ինք գիտնալով որ խիստ թանկագին է ան, գոհարավաճառի մը տարած և 400 ոսկիի ծախած էր զայն, ուրեմն քառասուն ոսկին տիրոջը յանձնելէ ետք, երեք հարիւր վաթսուն ոսկին ալ իրեն մնացած էր, և այս էր հարստութեան աղբիւրը որով ոսկերիչի խանութ մը բացած էր։

Մինանձին այս սուտը յարմարցուցած էր պարտականութենէ մը ազատելու համար միայն և բնաւ հոգը չէր թէ կառապանը պիտի հաւատա՞ր թէ ոչ, մինչ այս վերջինը տեղակ՝ արդէն ամէն անցած դարձածներուն, կատարելապէս հաւատալ կեղծելով մօրեղբօրորդւոյն խօսքերուն, ուրախութիւն յայտնեց և շնորհաւորեց զինք այս բարեբախտութեանը համար. ետքը կրկին պէպէքներուն անդրադառնալով,

—Ինչէն գիտէք որ Սիրարփին մեծ է ու Եւդիսէն պզտիկ. հարցուց։

Վարժուհին ամուսինին գիրկէն առնելով Սիրարփին։

—Սիրարփիս քրոջմէն առաջ ծնաւ, ըսաւ դուրդուրտ ակնարկով մը գրգռելով Մելինէի աղջիկը, մէկ մ'ալ ասիկայ՝ Աստուած պահէ Եւդիսէին պէս երկուք կ'ըլլայ, տե՛ս անիկա պզտիկ բան է, ասիկայ լեցուն, գիրուկ, հրեշտակ կը նմանի։

Աբրահամ չէր գիտեր թէ ո՞րն էր Մելինէի աղջիկը, բայց երկու ամուսիններուն ցոյց տուած հոգածութենէն ու խանդաղատանքէն կը կարծէր որ Սիրարփին ըլլար ան, քանի որ այս աղքատ ընտանիքը արդէն ունեցածնե՛ր պահելու անկարող էր և պատճառ չունէր այսչափ դուրդուրալու նորածին աղջկան մը վրայ, եթէ անիկա չըլլար իրենց տունէն ներս երջանկութիւն մտցնողը։ Ուստի այս ենթադրութիւնով՝ նախ Եւդիսէն չոյել սկսաւ կասկած չը հրաւիրելու համար, և ետքը խնդրեց որ Սիրարփին գիրկը տան։

Վարժուհին այն ստահան երկիւղածութեամբ կը վերաբերուէր աղջկան որ պահ մը տատանելէ ետք միայն զայն ներկայեց կառապանին։ Աբրահամ քիչ մը սիրելէ և ամէն պարագաները մինչեւ իսկ խանձարուրը, վրայի ձերմակեղէնն ու դլխի գաակն ալ դիտելէ ետք մօրը վերադարձուց պէպէքը մինչ բարեմաղթութիւններ չռայլելով։

Համր կառապանը սակայն այս չափով չէր գոհանար, կ'ուզէր յարաբերութեան մէջ դնել իր տիրուհին ու միանձին ընտանիքը, որպէս զի խեղճ Մելինէն առիթ ունենար չատ անգամներ մօտէն տեսնելու աղջիկն ու անով մխիթարուելու։ Ծրագիրը թէեւ հաճութեամբ պիտի ընդունուէր տիրուհին կողմէ, սակայն Աբրահամ կ'զգուշանար անհաղիւ փութկոտութեամբ սխալ քայլ մը առնելէ և կը խորհէր որ ակամայ վնաս չհասցնէ իր բարերարներուն։

Խօսակցութիւնը նիւթէ նիւթ անցնելով վերջապէս անանկ կէտի մը հասաւ որ կառապանը առիթը ներկայացած սեպելով.

—Բեզի չահի աղբիւր մը ցուցնեմ, Սեփոն. Տիրուհիս շատ հարուստ է, ինչպէս գիտես, օր մը խանութդ բերեմ, աղէկ տակ կուտայ, թէ որ կրնաս իրեն ապրանք հանեցնել։

—Իրաւ բա՛ր, յարեց Սեփոն, ես անոր ուզածէն աղէկ ապրանք կուտամ, քեզի ալ չեմ մոռնար։

—Ես քան չեմ ուզեր, ըսաւ Աբրահամ, դուն տակ վստակէ։

(Շարունակելի)

մէջ երկար ատեն չմնաց։ Վարչապետ Մ. Սէլ հարցման մը պատասխանելով Երեսի. Ժողովին մէջ, յայտարարեց թէ երեք օրէն խնդիրը պիտի կարգադրուի, և նոյն իրիկունն իսկ Բէյղդայի մէջ լուր տարածուեցաւ թէ Կայսրը մասնաւոր ունկնդրութեան ընդուներ է Սրօնեի կոմսը։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. —Վալանս-սիւր-Ռոնի Փրկագործութեան վանականներէն եօթը հոգին, որոնք վանական նոր օրէնքին ընդդիմացած էին, հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ հրաւիրուեցան։ Տասը Քաբուչինեան վանականներ եւս Մանի մէջ 16 Քր. տուգանքի դատապարտուեցան իւրաքանչիւրը։

ԼՈՆՏՈՆ ԺԱՄԱՆՈՒՄ ԷՏՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ.— Նոցին Վեհափառութիւնը Ուրբ. առաւօտ մեկնեցան Տալքէթի Պալատէն։ Հրաժեշտը շատ խաղաղիկ և պարզ եղաւ։ Սկովտական պահակախումբ մը կեցած էր Տալքէթի կայարանը։ Սկովտացի գիւղացիներ կը ծափահարէին։ Թագաւորը և Թագուհին բաց լանտոյով կայարան գացին, երկու կողմ ծիծաղ սփռելով։ Իրենց ասպնջական Ըքլէչօքի դուքսէն և դըքսուհիէն հրաժեշտ առնելով, իրենց հետեւորդներով սրտ-վակոնը մտան, և բուռն ծափերու մէջտեղ կառախումբը մեկնեցաւ։ Նոցին Վեհափառութիւնք Տալքէթի պալատին պարտէզին մէջ իրենց ձեռքով ծառեր տնկեցին։ Լոնտոնի մէջ մեծամեծ պատիւներով ընդունուեցան Նոցին Վեհափառութիւնք և կայարանէն ուղղակի Ոքքինկէմի պալատը գացին, և անմիջապէս շնորհակալութեան հեռագիրներ ղրկեցին Սկովտիոյ իշխանութեանց, իրենց եղած սիրալիր և հաւատարմական պատիւներուն համար։

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԹՐԱՄՈՒԷՑ.— Լոնտոնի հարաւային արուարձաններուն մէջ էլեկտրական նոր թրամուէյներու բացումը տեղի ունեցաւ։ Գահաժառանգ Կալլէսի իշխան, ընկերակցութեամբ Կալլէսի իշխանուհիին և իր երկու զաւակներուն, կատարեց բացման արարողութիւնը։ Ս. Թովմաս Հիւանդանոցին հրապարակին մէջ կանգնուած էր կամաւոր գեղեցիկ տաղաւար մը կարմիր, ճերմակ գիծերով, որուն տակ կրնային բազմիլ քանի մը հարիւր հոգի։ Ներքին կողմը զարդարուած էր ծաղիկներով, մանաւանդ բեմին չուրջը, ուր ոսկեզօծ աթոռներ դրուած էին Նոցին Արքայական Բարձրութեանց համար։ Լոնտոնի քաղաքային խորհուրդին կողմէ պատրաստուած ընդարձակ տեսարան մը յանձնուեցաւ գահաժառանգին, նոր դրութեան նկարագրութեան վերաբերեալ։ Առեւտրական նախարարը յայտարարեց թէ 1897ին Լոնտոնի մէջ 40 մղոն ընդարձակութեան մը վրայ միայն կը բանէին էլեկտրական թրամուէյներ, այսօր 900 մղոնի վրայ կը բանին, և թրամուէյի յաճախորդներուն թիւը 800 միլիոնէն (1897) բարձրացած է այսօր 1 միլիառ 400 միլիոնի։ Ասոր պատճառն է ձիաքարշ թրամուէյին տեղ էլեկտրական թրամուէյին անցնիլը։ Կալլէսի իշխանը նոր դրութիւնը հաստատութեան առջեւ բացուած հուչակէն վերջ, յայտարարեց թէ էլեկտրական թրամուէյներու հաստատութիւնը տեղափոխութեան օգտակար չէ միայն, այլ առողջութեան ալ օգտակար է։ Մայրաքաղաքին կեդրոնէն դէպ ի արուարձանները երթալու դիւրութիւններ տալով, գործաւոր դասակարգերը կը տեղափոխենք իրենց ամենօրեայ աշխատութեան տեսարաններէն, յաճախ վատառողջ բնակարաններէ դէպ ի օդասուն և առողջ արուարձաններ, ուր կրնան առաւօրէն ընդունիլ լոյս, օդ, և զուարթ մթնոլորտ։ Արդարեւ դժուար խնդիր է ի գլուխ հանել ածան և արագ տեղափոխութեան կատարեալ դրութիւն մը Լոնտոնի համար, որ ունի 120 քառակուսի մղոն ընդարձակութիւն և 4 ու կէս միլիոն բնակիչ։ Պէտք է գիտնալ թէ Լոնտոն կեդրոնն է մեր մեծ Տէրութեան, որմէ օրինակ պիտի առնեն միւս բոլոր քաղաքները։ Ցեղոյ ներկայ իշխանները և իշխանուհիները իրենք նստան առաջին անգամ երկերրորդական թրամուէյ, որ ճամբայ եւաւ բազմութեան ծափերուն մէջտեղ։

ԿՈՄՍ ԻԱՆ ԲՕԹՕՑՔԻ, ԼԷՏ բազմամիլիոնեան մեծատուն ազնուականը Բարիզի մէջ մեռաւ։ Լէհասանի մէջ ունի հարիւրի չափ ագարակ։ Վերջերս Եգիպտոս գացած էր առողջութեանը համար, բայց քիչ ատենէն Բարիզ դարձաւ, իր կինը թողլով Եգիպտոս։ Երբ կոմսուհի Բօթօցքի իմացաւ թէ իր ամուսինին վիճակը յուսահատական է, մարդին հաւասարակշռութիւնը կորսնցուց, և 15 օր չարունակ մերժեց ամէն սնունդ, և անցեալ շաբթու ալ մեռաւ անասուղութենէ։ Կոմսին և կոմսուհիին մարմինները Լէհասան տարուած են, ընտանեկան դամբարանին մէջ թաղուելու համար։

ՀԱՐԱՒԱՑԻՆ ԱՓԻՐԻԿԷի մէջ սասոլի ցուրտ կ'ընէ։ Եօհաննէսպուրկի մէջ ձիւն կը տեղայ։

*** Անգլ. կառավարութիւնը մերժեց Բրեդորիայի Պօէրներուն կողմէ մատուցուած աղերսագիր մը, որով կը խնդրէին ժողովուրդէն ընտրուած դպրոցական հոգաբարձութիւններու հակակշռին ենթարկել կառավարական դպրոցները։

*** 200 Քաֆիր հրացանակիր փափաք յայտնած էին Սօմալիլէնտ երթալով կռուիլ Անգլիացւոց բանակին մէջ։ Պատերազմական նախարար Մր. Պրոդրիք հեռագրեց թէ կը գնահատէ Քաֆիրներուն անգլիասէր ոգին, բայց թէ Սօմալիլէնտի անգլիական արշաւախմբին հրամատար զօրավար Մէնտինկ կը տեղեկագրէ որ այս պահուս նոր զօրքի պէտք չունի։ Նախարարը կը յարէ թէ ի հարկին պիտի չմոռցուի Քաֆիրներուն առաջարկը։

ԻՏԱԼԻՈՅ թագաւորը և թագուհին Ուրբ. առաւօտ Վենետիկ հասան, այցելելու Գեղարուեստից Ցուցահանդէսը։ Կայարանին մէջ խանդավառութեամբ ընդունուեցան։ Թագաւորը, հետեւակազօրաց զօրավարի համազգեստով, և թագուհին համակ սպիտակազգեստ կոնդոլ մը նստան, Վենետիկի քաղաքապետին և գաւառապետին հետ։ Մեծ Զրոյցին մէջ պարզուած տեսարանը հիանալի էր։ Շքեղ կոնտոլը կը վարէին չորս կոնտոլավարիկներ կարմիր համազգեստով։ Կոնտոլին ամմիջապէս կը հետեւէին տասը շքեղ քաղաքապետական մակոյկներ, որոնք դիւցազնական տեսարաններ կը ներկայացնէին, իւրաքանչիւրը ութ մակուկավարներով։ Նաւարկութեան Բրիւպին վերաբերեալ մակոյկներ թափորին առջեւէն կ'երթային, տարօրինակ համազգեստ կրող թիավարիկներով։ Սրտագին կեցցէներով կ'ողջունուէին թագաւորը և թագուհին. քաղաքը դրօշազարդուած էր, և պալատները զարդարուած էին կապերտներով և հին գորգերով։ Երեկոյին շքեղ հացկերոյթ մը և ներկայացում մը տեղի ունեցան Վենետիկի Թատրոնին մէջ։ Շքեղ. օր մեծ նուագահանդէս մը պիտի տրուէր և Ս. Մարկոսի Հրապարակը պիտի լուսազարդուէր։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՄԱՆՁՈՒՐԻԱ.— Բէրերսբուրկի մէջ շատ ծանր տպաւորութիւն մը գործեցին ա՛ն արագութիւնը և կրօնը որով Միացեալ Նահանգները, Ճապոն և Անգլիա միացած, որոշած են հակառակիլ Մանչուրիոյ մէջ ռուսական գործողութեան։ Ռուս Մամուլը լեզուն փոխած է հիմա, և կը յայտարարէ թէ Ռուսիա Զինաստանի մէջ նոր խնդիր յարուցանելու կողմը չէր բնաւ, և սկիզբէն արդէն իր ընթացքը սխալ մեկնուած էր։

* Ռուսները Նիուչուանկ չմտած, մէն մի հեռագրի բառի գինն էր 38 սենթ, բայց Ռուսիոյ մտնելէն ի վեր նոյն գինը բարձրացաւ մէկ տողար 10 սենթի։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴՈՐՇԵՐ. — Մր. Ռուզվէլդի նախագահական վերընտրելիութեան խնդիրը այժմէն կ'զբաղեցնէ Եանքիներու միտքը։ Բոլոր դրամատէրները, առաջնորդութեամբ Մր. Բիրբոնդ Մօրկանի, Ռուզվէլդի դէմ են, Դրրքներուն հանդէպ անոր խափանարար քաղաքականութեան համար։ Այդ ոյժերը նախկին նախագահ Քլիվլէնտի անունը հրապարակ նետած են, թէև Քլիվլէնտ յաճախ յայտարարած է թէ իրեն համար գոցուած կը համարէ քաղաքական ասպարէզը։

* Երկաթին և պողպատին գիները այս միջոցիս կտրած են ամերիկեան հրապարակներու վրայ, որպէս զի նեռածուներու առաջը առնուի։ Ջոջ վաճառականներուն մէկ հարքն է ասիկա, որով ցուցնել կ'ուզեն թէ երկաթի վաճառականութեան մէջ թուլութիւն մը կը տեսնուի։ Նմանը չտեսնուած առատութեամբ երկաթ և պողպատ կ'արտադրուի Ամերիկայի մէջ, սակայն սպառումն ալ անօրինակ է։ Մթերանոցներուն մէջ հինգ օրուան համար իսկ «սթոք» չկայ։ Ինն ամսուան մէջ 38 միլիոն տոլար արժողութեամբ երկաթի և պողպատ ներածուած է Ամերիկայի մէջ։

ԳԵՐՄԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Ասոնց արագ արագ զարգացումը արդէն զարմանք պատճառած էր։ Հիմակ ալ կ'ըսուի թէ իրենց գործունէութիւնը պիտի կրկնապատկեն։ Այս միջոցիս Պրէմէնի և Համպուրկի մէջ կան եօթը շոգենաւային ընկերութիւններ, իւրաքանչիւրը 10 միլիոն մարք դրամագլուխով և աւելի։ 1897ին սկիզբը այս եօթը ընկերութիւնները ունէին բաժնի վրայ 104 միլիոն 500,000 մարք դրամագլուխ։ Անկէց ի վեր անօրինակ կերպով աճած ընդարձակած է այս թիւը։ 1897ին հրապարակ հանուած էին 15 միլիոն մարքի նոր բաժնեթուղթ, 1898ին 30 միլիոն մարքի, 1899ին 40 միլիոնի, 1900ին 25 միլիոնի, 1901ին 13 միլիոնի, 1902ին 30 միլիոնի, և 1903ին 5 միլիոն մարքի։ Ուրեմն եօթը տարիներու միջոցին դրամագլուխը 162 միլիոն մարք աւելցած է, առանց հաշուելու մանր մունր փոխառութիւնները։ Եօթը ընկերութեանց այժմու ամբողջական դրամագլուխն 144 միլիոն մարքը Համպուրկի հրապարակին վրայ է, և 120 միլիոն մարքը Պրէմէնի մէջ։ Հիւսիսային Գերմանական Լոյդը 1897ին 40 միլիոն մարք ունէր, այսօր ունի 100 միլիոն, Հանզա Լայնը ունէր 10 միլիոն, այսօր 20 միլիոն, Համպուրկ-Ամերիկա ընկերութիւնը ունէր 30 միլիոն, այսօր 70 միլիոն, Գերմանիա-Աւստրալիա ընկերութիւնը ունէր 4 միլիոն, այսօր 12 միլիոն, Համպուրկ-Հարաւային Ամերիկա ունէր 7 ու կէս միլիոն, այսօր 11 միլիոն 250,000, Քօզմօզ ընկերութիւնը ունէր 8 միլիոն, այսօր 11 միլիոն, Գերմանական Արեւելեան Ափրիկէ ունէր 5 միլիոն, այսօր 10 միլիոն։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒՆ ԾԱԽՔԵՐԸ.— Սիպերիական երկաթուղիին շինութեան ծախքը մէն մի Վերստի (ռուսական մղոն) համար եղած է 85,000 ռուպլ, և որովհետեւ գիծին բովանդակ տարածութիւնն է 5628 վերստ, միջին հաշուով ծախք գացած է 478 միլիոն 380,000 ռուպլ։ Գործաւորի աւուրէ-քներուն և շինուածանիւթերու սղութեան պատճառաւ եղած է այսքան ծախք։ Մանչուրիական կամ Զինական Արեւելեան երկաթուղիին մէջ մի վերստի համար եղած ծախքը սիպերիական գծին մէջ մի վերստէն 67,000 ռուպլ աւելի գացած է, չմոռցի ածանգիկ գործաւորներուն առատութեան, և Ամերիկայէն բերուած շինուածանիւթերուն առանց մաքսի ներս մտնելուն հակառակ։ Ասկէց զատ, ֆիզիքական մեծ ծառայութիւններ ալ չկային չինական գաւառին մէջ, որովհետեւ երկաթուղիին անցած ճամբաներուն մեծագոյն մասը տափարակ անապատներն են։ Մէն մի վերստին համար 152,000 ռուպլ ծախքով, Մանչուրիական երկաթուղիին ամբողջ ծախքը եղած է 351 միլիոն ռուպլ, որ սիպերիական գծին ծախքին վրայ գումարելով, Ծ. Արեւելեան Ռուսական Երկաթուղիին ամբողջ ծախքը կ'ելլայ 829 միլիոն ռուպլ։ Ինչոր անկանոնութիւններ և չարաչար զեղծումներ տեղի ունեցած են այս երկաթուղիին շինութեան մէջ, և ռուս կառավարութիւնը տակաւին քննութիւններ կը կատարէ։

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ.—Սարա Պէռնառ թատրոնին կարողագոյն դերասանուհիներէն Տիկին Էմմա Քալվէ ծանր արկածի մը զոհ եղաւ, և չկրցաւ կատարել իր դերը «Տանտիհոն» ը Ֆատուդ»ի մէջ։ Տիկին Քալվէ առաւօտուն տկար զգալով ինքզինքը, թէպէտ դգալով աքսնիդ առած էր։ Երկու ժամ վերջ շատ դէշ զգաց ինքզինքը, և եթէ չուտով դեղթափ մը չտրուէր, կեանքը վրայ պիտի տար։

ՕՐԻՈՐԴ ԲՈՒԶՎԷԼԴ Ուաշինկդընի շրջակայքը մարգասիրական բազարի մը մէջ պտրտած միջոցին սեւամորթ օրիորդի մը թեւը մտած էր, մինչ տեսնողները կը խնդային։ Ասիկա կը ցուցնէ թէ Օրիորդ Բուզվէլդ իր հօր պէս խոր չի դներ սեւամորթին և ապտակմորթին մէջ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՐՍԻԼԻԱ, 18 մայիս.— Պատժական դատարանը, 25 Քր. տուգանքի դատապարտեց 6 Քաբուչիններ, Միաբանութեանց օրէնքին դէմ ամասատած ըլլալնուն համար։ Երբ դատարանէն դուրս կ'ելլէին, Քաբուչինները նպաստաւոր արարքներու առարկայ եղան։

ԲԱՐԻԶ.— Կրօնից նախարարը Պէլվիլի և Բլէզանսի աւագերէցներուն թղթակը կարեց, նախարարին շրջաբերականին պատասէրներուն անսատած և իրենց եկեղեցիներուն բեմերը չարտօնուած Միաբանութեանց անդամներուն առջեւ բացած ըլլալնուն համար։

ՄԱՏՐԻՏ.— Խորհրդարանը այսօր բացուեցաւ գահաճառով մը, ուր Ալֆոնս թագաւոր իր վստահութիւնը յայտնեց Խորհրդարանին վրայ, որ իր թագաւորութեան սկիզբը պիտի օգնէ իրեն՝ ազգային փառքը վերահաստատելու, կազմական օրէնքները կատարելագործելու, երկրին վարկը ամրապնդելու և հանրային հարստութիւնն ու բարօրութիւնը զարգացնելու բարեկարգութեամբ։ Սպանիա յոյժ սիրալիր յարաբերութիւններ կը տածէ Տէրութեանց հետ։ Թագաւորը Մարօքի վրայ խօսելով ըսաւ թէ Եւրոպական Տէրութիւնները որոշած են հողային ամբողջութիւնը պահպանել։

ԲԱՐԻԶ.— Դանիոյ արքայազուն իշխանները այսօր Էլիզէի մէջ հաչեցին։

—Երեսփ. Ժողովը ու Մերակոյսը վաղը պիտի գումարուին։ Անմիջապէս հարցասխնդում մը պիտի ուղղուի Դեսլիճին, իր կրօնական քաղաքականութեան և Միաբանութեանց Օրէնքին գործադրման վրայ։ Մ. Բենզ պիտի յայտարարէ թէ կ'ընդունի անմիջական վիճաբանութիւնը։

ՄԱՏՐԻՏ.— Այսօր տօնուեցաւ Ալֆոնս թագաւորին ծննդեան 17րդ տարեդարձը։

ՎԻԵՆՆԱ.— Աւստրումաճառ կառավարութիւնը Վատիկանէն խնդրեց միջնորդել Խրուադիոյ կղերին մօտ։ Վատիկան նպաստաւոր ընդունելութիւն ըրաւ այս խնդրանքին։

ԲԱՐԻԶ. — Վարչապետ Մ. Բենզ մտադիր է յայտարարել Խորհրդարանին առջեւ թէ՝ կառավարութիւնը իր արամադրութեան տակ բաւական միջոցներ չունի կրօնական միաբանութեանց դէմ, և պիտի ապացուցանէ թէ՝ հարկ է օրէնք մը քուէարկել կրօնական վարչութեան համար։ Դալով Բենքորտայի ջընջման, ասիկա կրօնական վարչութեան հաստատուելէն վերջը միայն կրնայ տեղի ունենալ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԿԱԹ. ՕԾՈՒՄԷՆ ՍԻՆՋԵԻ ՄԻՀՈՅՈՆՕՐՀՆԷՔԸ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի)

ՍԻՍ, 26 Ապրիլ

Կաթողիկոսական օծման փայլուն ու հրաշափառ հանդէսէն վերջ, այսօրէն ապրիլ 20էն մինչեւ 26, ամէն օր անընդհատ աւուր պաշտաճի փառաւոր ու սրտագրաւ հանդէսներ տեղի ունեցան, վանքին մայր եկեղեցիին մէջ, ի ներկայութեան հաւատացելոց հոծ բազմութեան մը, որուն տպաւորութիւնը անջինջ պիտի մնայ անշուշտ այն ամէն հայ ներմեռանդ և եկեղեցասէր ուխտաւորաց սրտին մէջ, որոնք բարերաղդութիւն ունեցան այս տարի այցելելու Կիլիկիոյ դարաւոր Ս. Աթոռը, և հանդիսատես ըլլալ անոր առաքելաշնորհ պետին օծման և անդրանիկ Միւռոնօրհնէքին։ Ի մէջ այլոց մեծաւորելի է Ռուսոսթոցի Տ. Գրիգոր Թիրեաքեան աչազուրկ քահանային արտասանած հաւատոյ բայց ազդու քարոզը, որուն բնաբանն էր, «Ուխտս դիք և կատարեսջիք» Աստուածային անդարձ պատգամը, որով բարեպաշտ ժողովուրդը կը հրաւիրէր մասնակցիլ սրտի փափաքով անսիւթ մասնակցութեամբ պատրաստուած սիրական խնճոյքին, և իրենց առատաձեռն նուէրներով մասն և բաժին ունենալ կենցաղ մատենին մէջ։

Ն. Ս. Օծութիւնը առիթէն օգտուելով փութալով զանազան վիճակներէ հաւաքուած և քաղաքս գտնուող 65ի չափ քահանաները իր բարձր ներկայութեանը կանչելով պերճօրէն և ազնիւ շնչերով լուսաբանեց քահանայական վիճակին սրբանուէր պաշտօնավարութիւնը, այժմու կրօն. փափուկ վիճակը և պահանջը, ժողովրդեան որոնած Աւետարանի հացը։ Ազգին արժանավայել ևօգտակար կերպով ծառայել, խստապահանջ ըլլալ Հայ. առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ սրբանուէր օրինաց, վերջապէս ամէն կերպով ուղիղ և ճշմարիտ ոգւով կատարել քահանայի պարտականութիւնները։ Ս. Կաթողիկոսը խոստացաւ քահանայից ապրելակերպը հաստատ հիմի վրայ կանգնել, և ի պահանջել հարկին պէտք եղած աջակցութիւնը յօժարակամ ընել անոնց։

Զորեքշաբթի օրուան հանդիսաւոր պատարագին մէջ Տ. Կարապետ Վ. Տ. Կարապետեան «զգործս բարիս գործելոյ մի ձանձրանայք» ընթանով աւուր պաշտօնի բեմբասացութիւն մ'ըրաւ և կոչում ըրաւ ժողովրդեան իր երկնային վարդապետէն բարի օրինակ առնելով միշտ ի բարին ուղղուիլ և բարիին մէջ փնտռել քրիստոնէական անդորրը ու երջանկութիւնը։

Ս. ՄԻՒՌՕՆԻՆ ԾԱՂԻԿՆԵՐԸ

Պատարագէն վերջ տեղի ունեցաւ Ս. Միւռոնին Ծաղիկը ծեծելու օրհնութեան հանդէսը։ Հանդէս մը, արարողութիւն մը որ իր ճոխութեամբ և վեհութեամբը, կրնանք պարծանքով կրկնել թէ, եզական է և յատուկ Հայ. Եկեղեցիին։ 20ի չափ քահանաներ առաջնորդութեամբ Գեր. վարդապետաց սրտայոյզ երգեցողութիւններով վեհարոյնէն դէպ ի եկեղեցւոյ բեմը բերին Ս. Միւռոնի օրհնութեան յատկացուած ծաղիկներու անօթը, և զետեղեցին աւագ սեղանը։ Սեղանին առջեւ ծնրադիր նստեցան քահանայից դասը, որուն իւրաքանչիւրը մէյմէկ սանդի (հաւան) առջեւ բացած էր սանդիտոնն ի ձեռին, իսկ վարդապետաց մէջէն Գեր. Մկրտիչ Ծ. Վ. Թաղադեանը առջեւը ղենչակ մը կապած, ճզմուած և ծեծուած ծաղիկները կը մաղէր և քամուած հիմը կը զետեղեր։ Զայնաւորներու դասը աւուր և հանդէսին պատշաճ շարականներ կը կարդար և սրտաճմլիկ երգեցողութիւններ կ'ընէր։ Մէկ կողմէն անուշահոտ ծաղկանց բուրումը, միւս կողմէն անմահական շարականներուն հոգեզմայլ տպաւորութիւնը, ամէնէն անզգայ և քարացեալ սրտերը իրենց խոր թմրութենէն կ'սթափէին և ամէնքին ուշն ու ուրուշը կը գրաւէին։

Իրիկուան դէմ Ն. Ս. Օծութիւնը վանքին մէջ օթեւանող եպիսկոպոսաց, վարդապետաց, քահանայից և համայն ուխտաւորաց այցելութիւն ըրաւ նուիրապետական կարգաւ և իւրաքանչիւրը իրենց դիրքին և արժանիքին համաձայն պատշաճիչով և օրհնութեամբ պատուասիրեց, որով թէ՝ ընդհանուրին գնահատումին և համակրանքին արժանացաւ, և թէ միանգամայն ամէն ուխտաւորի սրտին մէջ երախտագիտութեան անջնջելի կնիք մը անձամբ դրոշմեց։

* * *

ԱՒԱՆԴԱԿԱՆ Ս. ՍԿԻՀԸ

Հինգշաբթի առաւ. Ս. Պատարագի միջոցին ճաշու գիրքին ընթերցումէն յետոյ, Այնթապի առաջնորդական փոխանորդ Արժ. Տ. Կարապետ քահանայ Կիւլիւզեան «Կուռնէլիէ՝, լսելի եղեն աղօթք քո և ողորմութիւն քո» հատորը բնաբան առնելով խիստ ճարտարօրէն և նրբօրէն նկարագրեց Կիլիկիոյ Ս. Աթոռին արդի խարխուլ և քայքայեալ վիճակը, և ապագային պահանջուելիք բարեկարգութիւնները և անոր յարակից միջոցները. գովեց պատուական ուխտաւորաց և համայն ջերմեռանդ ժողովրդեան օրինակելի և խանդակաթ եռանդն ու փափաքը, որով միշտ փութացած են իրենց առատ և կամաւոր նուէրներովը օժանդակել Ս. Աթոռին վերակենդանութեանը, քաջալերեց զանոնք ամէն առթի մէջ չի թերանալ երբէք իրենց պարտականութեան կատարմանը մէջ, և յորդորեց որ իւրաքանչիւր ոք բարոյապէս և նիւթապէս օգնութեան փութայ այն կրօնական և կրթական մեծ գործին որուն յաջողութիւնը Ն. Ս. Օծութեան պատկառելի Անձին վրայ կեդրոնացած կը նշմարուի։

Հաւատացեալներու կրօն. տենչն ու եռանդը արծարծելու և զգացումները արթնցնելու նպատակով Ս. Գրիգոր Լուսաւորչին Ս. Աջը մէջտեղ հանուեցաւ. հոս էր դիտելու և զգացուելու տեսարանը. խուռն բազմութիւնը զիրար գլելով ու հրմշտկելով կը փութար իր Սրբազան Հայրապետէն աւելի Սրբազան բեկորին յարգանք մատուցանելու և ջերմ համբոյրներ դրոշմելու. արտասուախառն ուրախութեան ճիչ ու աւաղը քարացեալ ու սառնացեալ սիրտերը կը կակղացնէին, ջերմեռանդութեան խանդով ու կայծով կը ողողէին։ Այցելելու համար ի հանդէս հանեցին նաև Պատմական Սկիհ ըսուած Ս. անօթը, որու վրայ Գամառօտ տեղեկութիւն մը տայը արժանի է։

Այդ Սկիհին համար կ'ըսուի թէ երջանկայիշատակ Տ. Տ. Կիրակոս Ա. Աստուածարեալ Ս. Կաթողիկոսը (որ Ս. Աթոռին կառուցանողն է) պատարագած միջոցին այն ատենին յուզուեր և սիրտը փղձկեր է որ, աչքերէն թորած արցունքի կայլակը Սկիհին մէջ թափուելով քարացեր է, և մինչեւ ցարդ կը տեսնուի Սկիհին մէջտեղ զետեղուած կեռասի կորիզէն քիչ մը փոքր հատիկներով արիւնի կայլակներ։

Կը պատմուի թէ Միքայէլ Ս. Կաթողիկոսը Ս. Զատկի տօնին առթիւ պատարագ մատուցանել փափաքելով կը պատուիրէ լուսարարապետին որ յիշեալ Սկիհը պատրաստէ Ճրագալոյցին Հոգին Սրբոյ սեղանին վրայ. յաջորդ օր վերաբերման ժամանակ երբ սարկաւագը կը պատրաստուի ըստ արարողութեան Սկիհը պատարագիչ Կաթողիկոսին ներկայացնել, մեծ կ'ըլլայ զարմանքը երբ մեռաքեայ ծածկոցին տակ յիշեալ Սկիհին անհետացումը կը նշմարէ։ Խառնաշփոթ յուզում մը, իրարանցում մը ընդհանուր բարեկարգութիւնը կը խանգարէ, բայց վրդովեալ միտքերը շուտով կը հանդարտին, երբ ի մեծ զարմացում, լուսարարապետը կ'աւելցնէ թէ կորուսեալ գանձը իր յատուկ սրբավայրին մէջ կը գտնուի արդէն։

* * *

Իւրաքանչիւր օրուան յատուկ հոգեւոր հանդէսներով և ուրախառիթ դէպքերով հաւատացեալներուն բաբախած սրտերը կը մխիթարուէին։ Երուսաղէմի նորընտիր լուսարարապետ Գեր. Գաբրիէլ Վրդ. Անոյշեանի անակնկալ մահը Ն. Ս. Օծութեան մեծ ցաւ պատճառեց որ խիստ զգացուած հրաման ըրաւ Հոգեհանգստեան շարականով մը վերջին պատիւ և յարգանք մը մատուցանել հանգուցեալին։

Ամսոյս 26ին, շաբթի օր նոյնպէս հանդիսաւոր կերպով պատարագ մատուցուեցաւ։ Ն. Ս. Օծութիւնն ալ եկեղեցի իջնալով՝ բազմած էր իր հայրապետական գերապանծ Աթոռը։ Մէրսինի Առաջնորդ Գեր. Տ. Խորէն Ծ. Վ. Դիմաքսեան «Եթէ ոք ծարաւիցէ, եկեսցէ առ իս և արբցէ» բնաբանը առնելով պերճօրէն բացատրեց Աստուածային սոյն հրաւէրը, և համայն բարեպաշտ ժողովրդեան սրտերը կազդուրելով երկնային անսպառ գանձին շնորհներուն հեղումը թանձագոյն խնդրեց Ամենակալէն։ Ամէն ոք գոհ և ուրախ սրտով մեկնեցաւ իր բնակարանը և սրտի մեծ տրտփնջով պատրաստուեցաւ իրիկունը Ս. Միւռոնի կոչման ներկայ ըլլալու նպատակով։

ՄԻՒՌՕՆՕՐՀՆԷՔԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

28 Ապրիլ, 1903

Ամսոյս 26ին, շաբաթ իրիկուն, ուխտաւորներու խռնուած բազմութիւնը արդէն ժամ առաջ եկած գրաւած է Մայրավանքը ամբողջ։ Տակաւին եկեղեցիին զանգակը չէ սկսած հնչել, ուխտաւորները Ս. Միւռոնի հանգէսը կարենալ տեսնելու համար պատրաստութիւններ կը տեսնեն անձկագին սպասումներով։ Ամէնուն դէմքին վրայ ուրախութեան ճառագայթ մը կը ցոլայ, որովհետեւ իրենց ուխտաւորական կեանքին միջոցին կատարուելիք հանդէսներուն ամէնէն վերջինն է որ տեղի պիտի ունենայ քիչ առեն, այնքան փառաւոր, որքան եզական։

Տանիքները, պատուհանները ամբողջ լեցուն են դիտողներով ու կարելի չէ պարապ տեղ մը գտնել եկեղեցիին, դաւիթին ու քակին մէջ։

Ժամը ութ-կէսին միջոցները զանգակը կը սկսի հնչել, ու ուխտաւորներու աստ պատկուելի համախմբումը միանուագ կը խաչակնքէ իր երեսը, տեսնելու արժանի խնդութեամբ առլցուն։

Քիչ յետոյ կը լսուի դպիրներուն «Զիրիստոս Թագաւոր» շարականին քաղցրաձայն երգեցողութիւնը, որ կ'աւելցնէ հանդիսաւոր թափորին կազմութիւնը։ Ներկայ գտնուող եպիսկոպոսները, վարդապետները ու քահանաները, ամէնը մէկ, թիւով ութսուն հոգի, կ'առաջնորդեն Ն. Ս. Օծութիւնը դէպ ի տաճարը։ Սրբազան Հայրապետը իր Կաթողիկոսական զգեստները հագած է։ Թափորը կը յառաջանայ մինչեւ եկեղեցիին դրանը դիմաց, ուր կանգնաւ պատրաստուած աթոռի մը վրայ կը բազմի Կաթողիկոս Սրբազանը, ուխտաւոր բազմութեան ուշադիր և համակրալիր նայուածքներուն առարկայ ըլլալով։

Քահանաներն ու դպիրները այս միջոցին եկեղեցի մտնելով, բերին Ս. Միւռոնի կաթսան և դրին Ն. Ս. Օծութեան առաջքը, ուր Աւետարանի մը ընթերցումէն ետք, սկսաւ անդաստանը։

Ս. Միւռոնի կաթսան յետոյ դրուեցաւ նոր չինուած սեղանի վրայ, և եկեղեցական արարողութիւններուն լմնալէն ետքը փոխադրուեցաւ Մայր տաճարին Աւագ խորանին առջեւ մուտքին հանդիսաւորութիւնով։

Կիրակի

Կիրակի գիշեր, ժամը եօթին միջոցները նորէն անագին բազմութիւն մը խռնուեցաւ տաճարին մէջ։ Եկեղեցական ժամերգութիւնները, դիւրբան այդ խորհրդաւոր լռութեան մէջ, հազարաւոր հաւատացեալներու սրտերը կը թնդացնէին, ու հոգեկան յուզմունքներուն ամէնէն անպատմելիները կը պարզուէին անոնց։ Առաուան այս ժամերգութիւնները վերջանալուն պէս, կազմուեցաւ հանդիսաւոր թափորը ու Ն. Ս. Օծութիւնը Տ. Տ. Սահակ Կաթողիկոս, նմանը չը տեսնուած խանդավառութեամբ առաջնորդուեցաւ մասնաւորաբար պատրաստուած սեղանին առջեւ։ Ապա եկեղեցիէն հանդիսաւորապէս բերուեցաւ Ս. Միւռոնի կաթսան ու զետեղուեցաւ այդ սեղանին վրայ ուր Սրբազան Հայրապետը իր պատարագը մատոյց։

Պատարագի աւարտումէն ետքը սկսաւ Միւռոնի օրհնութիւնը։ Ն. Ս. Օծութիւնը շրջապատուած եպիսկոպոսներէն, վարդապետներէն ու քահանաներէն, որոնք Ս. Լուսաւորչի, Ս. Սեղբեստրոսի, Ս. Նիկողոսի, Պարսամ ճգնաւորի մասունքները և խաչեր ու աւետարաններ բռնած, շարուած էին կարգաւ, նախաձեռնեց այս փառաւոր հանդէսին։ Ինչպէս հեռագիրով հաղորդեցի արդէն ձեզի, Մերսինի վանականներէն Մկրտիչ էֆ. Զէվվէեան յիսուն ոսկի տալով կնքահայրը եղաւ, ու եկեղեցական չապիկ մը հագնելով, Ս. Կաթողիկոսին Պահապանիչէն ետքը, բացաւ Ս. Միւռոնի կաթսային կափարիչը.

Ներկաները որոնք անհամբեր կ'ըսպասէին այդ վայրկենին, իրենց ուրախութենէն բոլորովին զգլխած, մոտեցան եկեղեցիին մէջ ըլլալնին և այս ուրախ տպաւորութեան տակ սկսան ուժգին ծափահարել։ Ս. Հայրապետը կափարիչը բացուելուն պէս Ս. Լուսաւորչի աջը ձեռքը բռնած օրհնեց Ս. Միւռոնը խաչակնքելով։

Միւռոնօրհնէքի հանդէսէն ետքը, Տ. Տ. Սահակ Կաթողիկոս ժողովրդեան դառնալով բարեմաղթութիւններ ըրաւ Օգոստոսիան Սուլթանին թանկագին կենաց համար ու յիշելով նախարարները, բարձր. պաշտօնատարները, կուսակալներն ու զինուորները, աղօթքներ ըրաւ ամէնուն համար։

Էջմիածնայ Ս. Հայրապետը և Երուսաղէմի ու Կ. Պոլսոյ Պատրիարքները յիշեց ու անունց, Ազգ. Վարչութեան և համայն Հայ ազգին համար աղօթքներ ըրաւ։

Ն. Ս. Օծութիւնը այս փառաւոր արարողութիւններէն ետք առաջնորդ-

գուեցաւ Վեհարան հանդիսաւոր թափորով մը, մինչ Ս. Միւռոնի կաթսան եկեղեցւոյն առաջ խորանին առջեւը՝ բարեպաշտ հաւատացեալներուն ի համբոյր դրուած էր, երկու վարդապետներու հսկողութեան տակ։

Ուխտաւորները իրարու ետեւէ կուգային համբուրել Ս. Միւռոնը և իրենց նուէրները մատուցանել։

* * *

Էջմիածնայ Ս. Կաթողիկոսը Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսին օծումին առթիւ հեռագիրով շնորհաւորութիւն յայտնեց, որով հոգւոյն Սրբոյ շնորհքը կը մաղթէր Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին, իր պարտականութիւնները աթոռին օգտին համար կատարելու։ Տ. Սահակ Կաթողիկոս, Միւռոնօրհնէքին օրը հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց Ն. Ս. Օ. ընդհ. Հայրապետին, յիշելով որ Ս. Միւռոնի օրհնութեան պահուն Հայ. Եկեղեցիին Մայր-Աթոռին համար աղօթքներ եղած են հանուր հաւատացեալներուն կողմէ Մայր Տաճարին մէջ։

Թղթատարը կը մեկնի և առթի չը կայ երկար գրելու։ Մանրամասն նկարագրութիւնը շուտով պիտի հաղորդեմ։

«Մանզումէ»ի Սիսի թղթակիցը
Ս. Ս. Գ.

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՍՐԲԱԶԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

Սիսէն հետեւեալը կը գրեն Մօնիթորի.—

Կիլիկիոյ նորընտիր Կաթողիկոս Տ. Տ. Սահակ Խապայեան, հոս հասնելէ ի վեր եռանդեամբ կ'աշխատի եկեղեցական գործերու, եկեղեցականներուն, Սիսի երեւելիներուն և ուրիշ թեմականներու աջակցութեամբ։ Տարեկան պիտակէն կարգի դնելէ ետք, պատրաստել տուաւ եկեղեցական անօթներուն մէկ ցանկը, հրամայեց դասակարգել ձեռագիր կամ տպագիր երկերը, որք տարբերեալ ի վեր փոչիներու տակ մնացած էին. վերաշինել տուաւ առաջնորդարանը և այլն։ Մտադիր է ժառանգաւորաց վարժարան մը հաստատել որուն յատուկ կացիոը պատրաստել տուած է։ Ս. Կաթողիկոսը որ ճարտար բեմբասոս մըն է, արդէն երեք անգամ քարոզեց, հմայելով իր ունկնդիրները։ Բազմաթիւ ուխտաւորներու ժամանումը արգելք եղած են անոր այս գործին որ այնքան քաջոյր է թէ՛ իրեն և թէ ունկնդիրներուն համար։ Ն. Ս. Օծութիւն այս պաշտօնը յանձնած է շուրջի ամէնէն պերճախօս քարոզիչներուն որոնց բարոյացուցիչ խօսքերը հաճոյքով մտիկ կ'ըլլուին։ Տ. Կարապետ Վ. Տ. Կարապետեան մէկն է անոնցմէ որոնք Ս. Կաթողիկոսին պակասը կը լեցնեն ժողովուրդը ուսուցանելու գործին մէջ և որոնց քարոզներուն անօրինակ բազմութիւն մը կը փութայ։

Ապրիլ 24ին հեռագիր մը հոս հասցուց Երուսաղէմի լուսարարապետ Ա. Նուշեան վարդապետին մահուան տխուր լուրը։ Ն. Ս. Օծութիւն ցաւակցական հեռագիր մը ղրկեց Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքին և իրկոմն ալ հոգեհանգիստ մը կատարել տուաւ։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ժողովը երէկ գումարուեցաւ պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպ. Յովաննէսեանի. ներկայ էին Տ. Վահրամ Արքեպ. Մանկունի և Տ. Կարապետ Ա. քհ. Սանուալեան։ Ժողովը զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։

1. Տրապիզոնի առաջնորդ Տ. Եղնիկ Վ. Պապեան վերստին գրով մը պիտի գալու արտօնութիւն խնդրած էր իր հիւանդութիւնը դարմանելու համար։ Ժողովը որոշեց պատասխանել առաջնորդին թէ՝ Տրապիզոնի մէջ պէտք եղած դիւրութիւններ կան բժշկական խնամք ու դարման ստանալու համար։

2. Տ. Վահրիթ Վ. Շահլամեան գրով մը ներկայացուցած էր Բալուի առաջնորդական ընտրելիութիւնէ։ Ժողովը անընդունելի դատեց զայն։

3. Զմշկածագի և Զարսանճագի առաջնորդ Տ. Կորիւն Վ. Էլլիտիրէմեան յայտնած էր թէ, այլեւս չկրնար Զարսանճագի հովուութիւնը վարել։ Ժողովը անընդունելի դատեց այս յայտարարութիւնը և որոշեց քաջալերական գրով մը յորդորել որ ըստ առաջնոյն վարէ իր պաշտօնը։

4. Շապին Գարահիսարի Մշակոց գիւղի Գրիգոր քհ. Հարպիկեանը՝ որ կրօն. Ժողովին որոշմամբ ապէք առաջ կարգազուրկ եղած էր, գրով մը իր անձը կարդարացուցէր։ Ժողովը անկարեւոր համարեց այդ գիրը։

5. Գում-Գարուի դրսի Թաղ. Խորհուրդը գրով մը տեղւոյն Տ. Գաբրիէլ քհ.ին հեռացուցիչը խնդրած էր։ Ժողովը որոշեց պատասխանել Թաղ. Խորհրդին որ յիշեալ քահանան պէտք է նոյն եկեղեցւոյն մէջ պաշտօնավարէ։ Միւս կողմէ նկատելով որ քահանան կը բացակայի եկեղեցիէն, որոշեց փոխանորդարանի միջոցաւ բացատրութիւն ուղղել նոյն քահանայէն։

6. Մայր եկեղեցիի Թաղ. Խորհուրդը գրով մը կը յայտնէ թէ՝ կէտիկ Բաշայի, Գում Գարուի դրսի և Ենի Գարուի քահանաները Մայր եկեղեցւոյ թաղին պատկանող մկրտութիւնները և ննջեցեալները իրենց եկեղեցին կը տանին և այսպէսով մայր եկեղեցւոյ հասոյթից նուազման պատճառ կ'ըլլան։ Ժողովը խորհրդակցելէ վերջ, ընդհանուր եկեղեցիներու մասին երկու պայմաններ գծեց, Ա. ապէք վերջ այն կնունքները և ննջեցեալները որոնք իրենց բուն թաղէն ուրիշ թաղ կը փոխադրուին պէտք է որ իրենց թաղին եկեղեցիին կամաւոր նուէր մը յատկացնեն։ Բ. Այդ փոխադրութիւնները պէտք է կնունքին և ննջեցեալին տիրոջ յայտարարութիւնովը կատարուին և ոչ քահանաներու կամայականութեամբ։

Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ կարգ մը խնդիրներով ալ։

ԿԷՏԻԿ ԲԱՇԱՅԻ Թաղ. Խորհուրդին ընտրութեան քննարկութիւնը, նախագահութեամբ Տ. Գնէլ Վրդ. Գալէմքեարեանի, պիտի կատարուի առաջիկայ կիրակի առտու։

ՄԱՔՐԻ ԳԻՒՂԷՆ կը գրեն Պատրիարքարան թէ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Զաքար էֆ. Փափազեան և Սեպուհ էֆ. Բլատեան հրաժարած են. հետեւաբար այս երկուքին տեղ Թաղ. Խորհրդոյ ընտրելի ներկայացուցած են Թագւոր էֆ. Աբիրեան և Մինրան էֆ. Ասլանեան և Պատրիարքարանէն անոնց հաստատութիւնը խնդրած են։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ վաւերացուց Զօնկուլտաքի մէջ եկեղեցի մը շինելու համար կազմուած յանձնաժողովը որ կը բաղկանայ Սէֆէրեան Մանուկ, Քէշիշեան Մինրան և Ճէզվէճեան Յովհան էֆէնտիներէ։

Յանձնաժողովը իր դիւանը կազմելով սկսած է շինութեան համար պէտք եղած նախնական կարգադրութիւններուն։

ԵՕԶՂԱՏԻ Իսմիրլիք գիւղի Տ. Յովհաննէս քահանան որ ապօրինի պըռսակ մը կատարելով կարգազուրկ եղած էր Եօզղատի նախկին առաջնորդ Տ. Ղեւոնդ Վ. Թուրաբգիսեանէ, ինչպէս գրեցինք, Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին դիմած էր ներում խնդրելու։ Ն. Ս. Օծութիւնը շատ մը հարց ու փորձ քննութիւններէ յետոյ արդարացի գտնալով յիշեալ կարգազուրկ քահանային ըրած պատճառաբանութիւնը, իրեն վերստին շնորհեց սքեմը։

ԼՈՅՍ չարթաթերթի յառաջիկայ թիւին մէջ ԼԻԼԱ խիստ հետաքրքրաշարժ ակնկալ մը ըրած է Հարբարձման Տօնին Վիշապին առթիւ։

ՎԱՍԵՄ. ՍԵՐՎԻՉԷՆ ԷՖԷՆՏԻ

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք թէ Վեհ. Սուլթանը գնահատելով ծանօթ տպարանապետ և Թղթավաճառ Վասեմ. Սերվիչէն էֆէնտիի թէ՛ Կայս. կառավարութեան և թէ Մամուլին մատուցած բարձրագոյն ծառայութիւնները, բարեհաճած է Ուլայի Բ. աստիճանին բարձրացնել Ն. Վսեմութիւնը։

Սերվիչէն էֆէնտի, տպագրական արհեստին մէջ ներմուծած է գնահատելի նրբութիւններ և գեղարուեստական ճաշակ մը որ ամէն տեսակէտով գնահատելի է արդարեւ և որոնք բացայայտ կերպով կը փայլին Սերվիչէն տպագրատան անունը կրող ամէն գործերու մէջ։

Սերվիչէն էֆէնտի, ինչպէս օրը օրին հրատարակած ենք, մեծագոյն ծառայութիւններ մատուցած է երկրին, շատ անգամ զգալի զեղչերով ստանձնելով հայթայթումը պետական պաշտօնատուներու յատուկ տպագրելի թուղթերուն։

Ն. Վսեմութիւնը ազգային չրջանակներու մէջ ևս ծանօթ է իր առատաձեռնութեամբ և ամէն կարգի բարենպատակ հաստատութեանց սիրայօժար սատարած է, ազատութիւն չձգելով իրեն եղած դիմումները։

Այս կրկնակի տեսակէտներով կը շնորհաւորենք մեր Վասեմ. բարեկամը և աստիճանի աւելի բարձրացում կը մաղթենք։

Ս. Զ. Դ.

Կը փութամ հրապարակաւ ծանուցանել թէ 1903 մայիս 5 (Ը. Թ.) թուականէն հարիւր քսան օր պայմանաժամաւ իմ հրամանիս վճարելի և իմ ստորագրութեամբս փոխանցեալ՝ Մարգար Օվեանի ստորագրութիւն կրող յիսուն հատ Օսմ. ոսկւոյ մէկ պօնօն, զոր դիպուածաւ կորուցած եմ, որի ձեռք որ գտնուի երբէք ջօրութիւն չունի։

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՊՕՍՏԱՆՃԵԱՆ
1903 մայիս 6

«Առաւնաբոյժ Մ. Մարտիրոսեան»
Տես Դ. երես

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՕԼՍՈՅ

(1903 6/19 Մայիս Երեքշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Ճերմակ Ա. լիպրայէն պակաս	$5^3/_4$ ղ.
» Բ. »	$6^1/_4$ »
Մախլիւթ (խառն) »	$6^3/_4$ »
» (հաճարով) »	$7\text{-}7^1/_2$ »
Սէրթ էքսթրա, օխան	42 փր.
» միջին տեսակ »	39-40 »

Այսօր ժամանեց 4 Անատոլ վակոն ցորեն։

1100 գրիւ Պարթէն լիպ. պակաս $8^1/_4\text{-}8^3/_4$

ԱԼԻՒՐ

Տեղական քըրմա Ա. պարկը 76 ղ.
» » Բ. և Գ. » 73-74 »
Մարսիլիա 1200 պարկ կարծր 67-68

ԹԵՓ

Օխան $17^1/_2$ փարա։

ԳԱՐԻ

Աղէկ տեսակը 12 ղրշ. գրիւը
Երկրորդ » $11^1/_4\text{-}11^1/_2$ »

ՄԻՍԻՐ

Օխան $26\text{-}26^1/_2$ փարա։

ՆԸՇԱՆ

Հիւսնի իրտմէթի կէօրիւէն Պէնի Մէրվան գապիւէսի Շէյխի Մէհմէտ Մահպուպէ իւչիւնճիւ ռիւթպէտէն մէճիտի։

Գօսովա վիլայէթի ժանտարմա ալայընէն մէրքէզ թապուրը սիվարի պէօլիւգինին միւլազիմի էվվէլէի համիյէթլու Սիւլէյման աղայա չէճաթ վէ հիւմմի իրտմէթինէ մէպնի պէչինճի ռիւթպէտէն Մէճիտի նըշանը զիշնալարը իհսան պէյրուլմուշ տրը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Վիեննայէն կը հեռագրեն.—

Ֆրեմտենպլաք խօսելով Սոֆիայի նախարարական տագնապին վրայ, կ'ըսէ թէ Մ. Տանէվ ընդհանուր կերպով զգուշաւոր ընթացքի մը հետեւած է, որուն համար մինչեւ մէկ աստիճան Եւրոպայի վստահութեանը արժանացած է վերջերս։ Մ. Տանէվ, համոզուած ըլլալով որ ո՛չ Ռուսիա և ոչ Աւստրիա-Հունգարիա պիտի չընեն այն տեսակ բան մը որ իրաց վիճակին պահպանումը վտանգէ որ և է կերպով, հրաժարած է արկածախնդրական քաղաքականութենէն, նախապէս գիտնալով որ Պուլկարիա միայն պիտի կրէ անոր հետեւանքները։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ ցաւալի պիտի ըլլայ, եթէ հիմա փոփոխութիւն մը կատարուի Պուլկարիոյ արտաքին քաղաքականութեան մէջ։ Պէտք է գիտնան Սոֆիայի մէջ թէ Ռուսիա և Աւստրիա-Հունգարիա համաձայնութիւն կը մնան իրենց համաձայնութեան վրայ, թէ այդ երկու Տէրութիւնները խաղաղութիւն կուզեն և թէ որոշած են չմիջամտել որ և է պայմանով։

Բեռլեսպուրգ.—Ռուսիոյ հեռագրական Գործակալութիւնը Սոֆիայէն կ'իմանայ թէ Պուլկարիոյ նախարարական տագնապը առաջ եկած է Մ. Ռատէվի վերաբերեալ անձնական պատճառներով։ Ֆէրտինանտ իշխանը, կը յարէ նոյն հեռագիրը, մտադիր չէ զանազան կուսակցութիւնէ խառն նախարարութիւն մը կազմել։ Պուլկարիոյ քաղաքականութիւնը ու ընթացքը բացարձակապէս միեւնոյնը կը մնայ։ Պուլկարիա հանդարտութեան փափաքող է և որոշած է հեռու կենալ որ և է չփոթութենէ։ Նոյն հեռագիրը կը յարէ թէ Մ. Սավով նախարար պիտի մնայ և երեսփոխան Մ. Պոպէվէ նոր դահլիճին մէջ պիտի մտնէ։

—Պուլկար Արդարութեան Գործոց նախարար Մ. Բատէվի հրաժարման մասին, որ իրեն արդիւնք ունեցաւ ամբողջ դահլիճին հրաժարումը, կը հաւատան թէ, այդ բանը երկար ատենէ ի վեր որոշած էր Ֆէրտինանտ իշխան, որ նեղացած էր նախարարին մասնաւոր ժողովի մը ներկայացուցիչ ղրկելու բնթացքէն։ Պուլկար թերթերը կ'ըսեն թէ, իշխանը չտեսնելու զարկաւ զայն կայարանին մէջ երբ Բարիզէն կը դառնար։ Ֆրայէ Բրէսսէ ալ կ'ըսէ թէ, իշխանը շատ զարմացաւ նախարարը իր ընկերակիցներուն հետ տեսնելով իր ներկայութեան, Պորիս իշխանին անուան տարեդարձին օրը։ Հոն անոր հետ չխօսեցաւ և նոյն իսկ ներկայի մը ըսաւ «Ի՞նչպէս այս պարոնը կը համարձակի քովս գալ»։

Իշխանը, ըստ նոյն թերթին, Բարիզ գտնուած ատենէն որոշած էր նախարարական տագնապը, դահլիճին քաղաքականութեան ուղղութեան մէջ փոփոխութիւն մը մտցնելու համար։ Կը կարծուի թէ Սթամպուլովեանները պիտի գրաւեն Ա. տեղը դահլիճին վերակազմութեան մէջ։ Միւս կողմէ կը յուսացուի որ նոր նախարարութեան մէջ տիրող տարրը պիտի ըլլան զինուորականները։

ՌՈՒՍԻՈՅ Վեհ. Ներքին Գարին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, երէկ առտու զոհարանական աղօթքներ կարդացուեցան ռուս դեսպանատան մատրան մէջ։ Ներկայ էին դեսպանը, հիւպատոսը, պաշտօնէութիւնը, ռուս պահականաւին սպաները, գաղութին երեւելիները, Ցունաց Պատրիարքին փոխանորդը, և այլն։

Արարողութիւններէն ետք Մ. Զինովիէվ ընդունեց շնորհաւորական այցելութիւնները։

ԳԵՐՄԱՆ դեսպան Պ. Մարշալ, իր կինը և զաւակները, երէկ առտու, մեկնեցան Պոլսէն դէպ ի Գերմանիա, Բէօսթէնճէի ճամբով։ Ողջերթի գացած էին Խարիճէի արարողապետ Կալիպ պէյ, յանուն Վեհ. Սուլթանին, Բ. Դրան թարգման Խայրէտտին պէյ՝ ի դիմաց Մեծ-Եպարքոսին, Սաատէթտին պէյ՝ ի դիմաց Արտաքին գործոց նախարարին. բոլոր դեսպանները և դեսպանական պաշտօնեաներ, Ցունաց Պատրիարքին փոխանորդը, Պոլսոյ Գերմանի ընկերութեանց անդամները և գաղութին երեւելիները։

ԻՐԱՒԱՐԱՐԱԿԱՆ ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ.—Բարիզի վճռաբեկ ատեանէն փաստաբան Մ. Սապաթիէ, որ Պոլիս եկած էր Հանր. Պարտքի Վարչութեան անունով խօսելու իրաւարարական յանձնաժողովին առջեւ, երէկ Բարիզ մեկնեցաւ։ Իսկ իրաւարարները շաբաթ օր կը մեկնին Պոլսէն։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Նեոյէ Ֆրայէ Բրէսսէ կը գրէ.— Պելկրատ հասած տեղեկագիրները միաձայնութեամբ կը ծանուցանեն թէ, Բումէլիի Նահանգներուն մէջ անգորրութիւնը վերադարձելու ջանացող խռովարարները բոլորովին ցիրուցան եղած են։ Արդարեւ գնահատութեան արժանի են Կայս. Կառավարութեան այս մասին ի գործ դրած ջանքերը։

—Հանրօգուտ Շինութեանց մնօրէնները ուն պարտականութիւնները գծող օրէնքը վաւերացաւ Կայս. Իրատէով։

ՀԷՐԷՔԷԻ Կայս. Գործարանին քով շինուած չուխայի գործարանը աւարտեցաւ. մեքենաները պիտի զետեղուին մօտերս։

—Հէրէքէի Համիտիէ վարժարանին ուսանողները, նոյն գործարանին կատարելագործեալ ներկարանը յանախելով, քիմիական ներկարարութիւն պիտի սովրին և ետքը գաւառները պիտի ղրկուին, գործագործներուն արհեստական ներկերու լաւագոյն գործածութիւնը սովրեցնելու։

—Հէրէքէի գործարանէն Ապտուլլահ էֆ. և իր կինը 900 ղ. ամսականով Ափր. Տրիպոլիս պիտի ղրկուին գորգագործութիւն սովրեցնելու։

ՏԱՐԻԻԼԽԱՅՐ.—Ինչպէս յայտնի է, Կայս. Իրատէ մը հրամայած էր Պոլսոյ մէջ աղքատ ազգ պատսպարան մը (Տարիւլխայր) հաստատել։ Այդ հաստատութեան չէնքին յարմար նկատուեցաւ Պոլսոյ Պայազիտ թաղին մէջ վախճանեալ Զէյնէպ հանըմի մեծ ապարանքը։ Մեծ-Եպարքոսը ու կրթական նախարարը նոյն ապարանքը քննեցին։ Առայժմ պիտի ունենայ 600 աշակերտ և 7 դասարան. բացի ուսումէ պիտի աւանդուի նաև երկաթագործութիւն, ատաղձագործութիւն, կօշկակարութիւն և այլն։ Երկու բժիշկներ և մասնաւոր դեղարան մը պիտի ունենայ Տարիւլխայր։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ Համիտիէ հիւանդանոցին մէջ մանկաբարձութիւն սորվող կիները քննելու և վկայական տալու համար, Պոլսէն մանկաբարձ մը պիտի ղրկուի հոն։

ՃԱՄԲՈՐԴՆԵՐԸ.—Այն ճամբորդները որոնք Թուրքիա կուգան, կրկին տուրք պիտի վճարեն, եթէ իրենց անցագիրը վիզէ ընել տուած չըլլան օսմ. հիւպատոսներուն կողմէ։

ՄԱԼԿԱՐԱՅԻ մէջ քանի մը տարիէ ի վեր մեծ յարդ կ'ընծայուի շերամապահութեան որ տակաւ կը զարգանայ հոն։ Հանր. Պարտքի Վարչութեան շերամաբուծական քննիչ Մ. Տրէյմոնտ և Յակոբ էֆ. Սինանեան հաստատեցին թէ, Մալկարայի խողակները լաւագոյն են, ինչ որ լաւ յոյսեր կը ներշնչէ հնտաբոյծներուն։

ՊՈԼՍՈՅ ՋՈՒՐԵՐԸ.— Թաչ Տէլէնի և համանման չուրերը բիւրեղէ խողովակներով Սկիւտար բերելու համար ուրիշ անձ մըն ալ մենաշնորհ խնդրած ըլլալով, հանրօգուտ չշինութեանց նախարարութիւնը կը քննէ մատուցուած ծրագիրը։

ՄԱՀ.—Պոլսոյ վճռաբեկ ատեանին անդամ և Թուրք ծանօթ բանաստեղծ Արիֆ Հիքմէթ պէյ երէկ մեռաւ։

ՇԻՐԲԷԹԻ 50 թիւ չոգենաւը որ 49 թիւին յար և նման է, երէկ Պոլիս ժամանեց։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԴՈՐԳԵՐԸ.—Նկատելով որ Էրզրումի մաքսատունը Պարսկաստանէ Թուրքիա ներածուած գորգերուն արժէքը պակաս կը գնահատէ, Պոլսոյ ներքին ապրանաց մաքսատունը մէջ որոշուածներէն, որոշուեցաւ այսուհետեւ ամէն ամիս Էրզրումի մաքսատան հաղորդել Պոլսոյ գորգի հրապարակին դիներուն ցուցակը։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԱԼԱԶԿԵՐՏԻ ՄԵԾ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Մալազկերտի մէջ պատահած մեծ երկրաշարժին վրայ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը քաղենք Կարնոյ կուսակալութեան պաշտօնաթերթէն.—

Ցնցումներուն հետեւանքով, յիշեալ գիւղաքաղաքը ու մօտակայ գիւղերը բոլորովին աւերակ դարձան, և քնակիչներուն մեծագոյն մասը զոհ գացին։ Եւ որովհետեւ փլատակներուն տակ մնացողներէն դեռ կը գտնուէին ողջեր, կուսակալութենէն զեկուցուեցաւ գործաւորներ ու հաց հասցընելու պէտք։ Հեռագրական այս զեկոյցին վրայ, Պիթլիսի նահանգին Վեսմ. կուսակալը գաւառակներուն հարկ եղած հրամաններ տուաւ, բաւականաչափ հաց, գործաւոր և այլ պիտոյքներ հայթայթելու և փութով հասցնելու արկածին վայրը։

Ինչպէս կը հասկցուի առնուած տեղեկութիւններէն, այս անգամուան ցնցումներուն կեդրոնն էր Մալազկերտ գիւղաքաղաքը, ուր աւելի բուռն կերպով զգալի եղած են, և հեռաւորութեան համեմատութեամբ՝ սաստկութիւնն ալ ստիճանաբար նուազած է, ուստի եւ մեծաները սահմանակի մնացած են կեդրոնին ու չրջակայքերուն մէջ։

Մալազկերտի մէջ կան բազմաթիւ ընտանիքներ՝ որոնք փլատակներու տակ մնացած ու մեռած են. նաև կան գաւակներու և ընտանիքի շատ մը տէրեր՝ որոնք թէև անձամբ վիրաւոր վիճակի մէջ կրցած են մազապուր ճողոպրիլ, սակայն մերկ ու անպատսպար վիճակի մէջ են։

Կ'ըսուի թէ Մալազկերտի մերձակայ եղող Պուլանըգի, Ախլաթի ևն. գաւառակներուն կեդրոնները ու գիւղերն ալ զանազան ստիճաններով վերծ մնացած չեն արկածին հետեւանքէն։

Վերջին պահուն Թուխաքի գայմագամութեան կողմէ Երզրումի կուսակալութեան ուղղուած հեռագիր հեռագիրը կը պարզէ նոյն տեղին կորուստներուն ստիճանը։

—«Պաթիսոյ գիւղախմբին մէջ գտնուած մզկիթին, տարրական նախակրթարաններէն ու Հիւսէյին փաշային երկու տուներէն զատ գիւղախմբին մնացորդ մասերը, ինչպէս նաև Լալիճի, Մոլլա Իպրահիմ, Զուսիքօ, Մոլլա Մուսթաֆա կոչուած գիւղերը հողին հետ բոլորովին համահաւասար դարձած են։ Երկուքն բնակիչներէն 450 Իալամ ու 150 Հայ զոհ գացին։ Տանդեսթը գիւղ ալ մասամբ աւերակ դարձաւ. իսկ մնացորդ մասին մէջ երկու սեռէ 190 հոգի մեռան։ Միփքի գիւղախմբին մէջ, Մոլլա Հասան, Պէրտավ, Միրզէ, Գարա-Խալիտի Ուլեան գիւղերը բոլորովին, իսկ 8 գիւղ մասամբ աւերակ դարձան. երկուքն բնակիչներէն 85 հոգի մեռան, ինչպէս նաև անասուններէն մեծագոյն մասը։ Կեդրոնին ենթակայ Սանճաք գիւղին մէջ 6 մարդ մեռան, 16 գիւղ աւերակ դարձան։ Եղանակին բերմամբ, արջառները և միւս կենդանիները ախոռներու մէջ ըլլալով, բազմաթիւ կորուստներ տեղի ունեցան, սակայն դեռ կարելի չէ ճշդել ասոնց թիւը։ Մարդկային դիակներ հետզհետէ կը հանուին փլատակներու տակէն։ Խապառ աւերակ դարձած գիւղերը լեցուն են անասուններու դիակներով, զորս կարելի չէ անհետացնել։ Այս տեղեկութիւնները քաղուած են նախկին ուխտաւորիաթ քեաթիպին տեղեկագրէն։ Այս էֆ.ները պատմեցին նաև թէ ցեղապետ Հիւսէյին փաշային խօսքին նայելով, փլատակներուն տակ մնացողները ա՛լ ողջ չեն։ հետեւաբար գործաւորներուն ուտեստ և պատսպարան տալու պէտք չկայ։ ուստի հարկ չէ գործաւորներ ուղարկել մինչեւ որ բնակիչները տեղաւորուին։»

—Բաղէշէն ալ կը գրեն թէ այս սաստիկ երկրաշարժներուն հակահարուածը հոն ալ զգացուած է և Մալազկերտի, Ախլաթի ու չրջակայ քանի մը գիւղերուն գրեթէ սպառսպուռ ոչնչացումը ահռելի ազդած է Բաղէշի մէջ։

Անձի կորուստը 2000ի մօտ կը կարծուի, բայց դեռ չէ ճշդուած այս թիւը։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

19 Մայիս 1903

Ֆրանս. 3% 3% Français)	97 85
Ռէժի (Tab, Turcs)	373 —
Թանսօլիտ (R. Turque D.)	30 27
Երկաթուղի (Lots Turcs)	126 —
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	596 —
Թրանսէալ (Transvaal)	116 50

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ՁԱՎՈՒՇՆԵՐԸ

Լ Ա.—Թաղապետական Զաւուշները պիտի հանին որ վաճառատուներու առջեւի շարժուն փեղկերը փողոցները չգրաւին չրջադայութիւնը խանգարելու կերպով, ինչպէս նաեւ պիտի հանին որ վառարաններու թիներուն կոթերը խանութներէն դուրս չերկնցուին։

Լ Բ.—Պիտի հանին որ մաքուր ըլլան այն փայտէ ափսէները, որոնց վրայ ծաղարարները (պէՀրեՀճի) կը պատրաստեն իրենց կարկանդակներուն խմորը. թրողները ո և է հիւանդութենէ զերծ ըլլան, ծաղարարներուն գործածած կարագը մսի չխնելու յատուկ ճարպով պատրաստուած չըլլայ, որ շատ վնասակար է առողջութեան, և որդոտած կամ հոտած պանիր չգործածեն։ Անմնք որ այս պատուէրներուն հակառակ կը գործեն, անմիջապէս Քաղաքապետութեան պիտի ղրկուին։

Լ Գ.— Բաղնիքներու մէջ, յանախորդներուն տրուած պուրճուզները, սփածանելիները և սրբիչները պէտք է որ միշտ խիստ մաքուր ըլլան։ Կալընները աղտոտ ըլլալու չեն և կրունկներն ալ հինցած, մաշած և անգործածելի դարձած չըլլան։ Կանոնադանցութեան պարագային, առաջին անգամ պիտի ազդարարուի բաղնեպանին, և եթէ անսասաստ, տեղեկագրով իսմայ պիտի տրուի Քաղաքապետութեան։ Բաղնիպաններուն խստիւ արգիլուած է անբարոյ սպասարկուներ պահել։ Այս պատճառաւ միշտ հսկողութիւն պիտի կատարուի։

Լ Դ.—Նպարավաճառներուն և ուօնավաճառներու (բազար) մէջ վաճառորդներուն ծախած կարագները պէտք է անարատ ըլլան։ Խարդախած կարագները, որոնք արգիլուած են, խլոյն պիտի դրաւուին և տեղեկագրով մը Քաղաքապետութեան պիտի ղրկուին։

Լ Ե.—Ճաշարաններու մէջ գործածուած կաթսաները, սանները և ուրիշ սպասները միշտ պիտի քննուին։ Եթէ կլայեկուած չըլլան, կամ աղտոտ պահուած ըլլան, ճաշարանին տէրը անմիջապէս Քաղաքապետութեան պիտի ղրկուի տեղեկագրով մը։

Լ Զ.—Այն թաղապետական չաւուշները որոնք օրինաւորապէս չեն կատարեր իրենց պարտականութիւնը, առաջին անգամ ազդարարութիւն պիտի ընդունին և իրենց պիտի ներուի։ Երկրորդ անգամուն քանտարկութեամբ պիտի պատժուին և երրորդ անգամուն, իրենց պաշտօնէն պիտի արձակուին։

Վ. Ե Ր Ջ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ
ՆԱՐԼԸ ԴԱԲՈՒԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԼՈՒՄԲԻՆ

10ական դրոշ նուիրած են.

Սահմաթիկ Պէրպէրեան, Մկրտիչ Փափազեան, Կարապետ Արապեան, Կարապետ Քիւրքճիկանլեան, Գրիգոր Օվաճքեան, Աշիքսան Պարտղպանեան, Թագւոր Վանէցեան, Լեւոն Վարդանեան, Մաքսուտ Ճիվանեան, Վռամշապուհ Ֆասուլիճեան, Երուանդ Դերձակեան, Յակոբ Պոյաճեան, Գարուտ Գարակէօզեան, Անդրէաս Գալաֆեան, Սրամ Աշճեան, Սերովբէ Փափազեան, Ոսն, Մինրան Սուճուքճեան, Կարապետ Ոսկանեան, Երուանդ Սվաճեան, Կարապետ Մ. Փափազեան, Ա. Ս., Յովհաննէս Անտոնեան, Տիգրան Գաղաղեան, Երուանդ Իւթիւճեան, Տիգրան Բրիսեան, Դէորգ Ալանեան, Մկրտիչ Սվաճեան, Սանփան Գարբիէլեան, Միքայէլ Ճգնաւորեան, Արթաքի Դէօլէեան, Մինրան Մէրհանիթճեան, Նազարէթ Իւթիւճեան, Լեւոն Յակոբեան, Հրանտ Գիրէճճեան, Կարապետ Թորոսեան, Աղքատասէր Ոսն, Յակոբ Կէօվրէքեան, Սրչակ Սարրաֆեան, Ոսն, Դէդէան Կիւմիւշճեան, Մինաս Մինասեան, Արմենակ Գալփաքճեան, Թէրտինանտ և Օր. Ս. Ասլանեան։

(Շարունակելի)

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ
ՕՍՄ. ՔՕՆՍՈԼԻՏԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	33.
Ամենէն բարձր գինը	$33.01^1/_2$
» վար գինը	$32.33^1/_2$

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	124.
Երէկուան բարձր գինը	124.
» վար »	123.50
Բարափ	491.
Բրէտի Ֆօնսիէ էժիբսիէն	265.75
Լորիում	84.
Պանք Նաս. Կրէս.	427.
Շիրքէթը Խայրիյէ Լ. Օ.	30.
Թրամվայի Բաժնեթուղթ «	6.20
» պարտատուղթ ֆր.	492.
Թրանսվաալ ֆր.	120.

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՈՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 51

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՀԱՊԵՏԸ

Վ. Է. Պ.

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

29.

Առեւանգումը

—Չէ՞ք ուզեր նորէն որ քովերնիդ դամ, առաջ անանկ ուզեցիք, ես ալ մեկնեցայ, հիմա բաղդը անանկ բերաւ որ նորէն ձեզ տեսնելու առիթը ունեցայ։

Տօնա Ռօզարիօ խորունկ նայուածք մը նետեց կոմսին։

—Դժբաղդաբար, շարունակեց Լուի, տխուր ժպիտով մը, քանի մը ժամ դատապարտուած էք իմ ներկայութիւնէս նեղուելու։

—Կը համակերպիմ, ըսաւ աղջիկը անոր երկարելով իր ձեռքը։

Կոմսը համբոյր մը զետեղեց այս փափուկ ու նուրբ ձեռքին վրայ։

—Ուրեմն, առանձին ենք հոս, շարունակեց աղջիկը ուրախութեամբ, քաշելով իր ձեռքը։

—Աստուած իմ, այո, առանձին ենք գրեթէ պատասխանեց կոմսը, բոլոր հնդիկները, սպասաւորները, հեռաքրքրութենէ մղեալ, ամիսներն խառնուած են, ինչ որ առիթ կուտայ մեզ վերար վայելելու։

—Տարը հաղար մարդերուն մէջտեղ, մբռնաց աղջիկը ժպտելով։

—Բայց անոնք բոլորն ալ իրենց գործերովը կ'զբաղին, անվախ, անվրդով կրնանք խօսիլ ուզածնուս չափ։

—Այո, յարեց Ռօզարիօ, մտածկոտ երեւոյթով մը, ընդհանրապէս բաղմութեան մէջտեղ է որ կը գտնուի ամենէն աւելի մեծ մենութիւնը։

—Սիրտը արդեօք իր մէջ չը կրեր այն մեծ կարողութիւնը՝ կարենալ առանձնանալու երբ հաճոյ կը թուի ան իրեն, ինքն իր մէջ ամփոփուելու համար։

—Այս կարողութիւնը չէ՞ք կարծեր որ սակայն չատ անգամ դժբաղդութիւն է որ կը բերէ։

—Թերեւս, հեկեկաց կոմսը։

—Բայց ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ, ձեզ ձեր երկիրէն այնքան հեռու՝ հոս կը գտնեմ նորէն, շարունակեց Ռօզարիօ հաստատ ձայնով մը, փոխել ուզելով խօսակցութիւնը որ երթալով լրջութեան հով մը կ'առնէր։

—Ա՛ւաղ, տիկին, իմ պատմութիւնը ոչ մի երիտասարդներուն պատմութիւն է և կրնայ երկու բառի մէջ համառօտուիլ։ Տկարութիւն և տգիտութիւն։

—Այո, առիկա չատ ճիշտ է, Եւրոպայի մէջ ալ, նոյնպէս Ամերիկայի մէջ ալ։

Այս վայրկենիս մեծ աղմուկ մը փրթաւ դուրսէն։

Տօնա Ռօզարիօ, և Կոմսը կը խօսէին վրանին մուտքին մէջ, և այնպէս մը կեցած էին որ չէին տեսնար անցած դարձածը դաշտին մէջ։

—Ի՞նչ է այս աղմուկը, հարցուց աղջիկը։

—Հաւանականաբար հանդէսին աղմուկն է որ մինչեւ հոս կուգայ, կուզէ՞ք, երթանք։

—Ի՞նչ ընենք, մանաւանդ որ կը վախնամ։

—Ես ալ, ընդհակառակը, կը կարծէի որ դուք էիք որ խնդրած էիք Տօնա Թատէօն տեսնալ այս...

—Աղջկան քմահաճոյք, ի՞նչ պիտի ըլլայ, շարունակեց աղջիկը։

—Բայց Տօնա Թատէօի դիտաւորութիւնը չէ՞ր...

—Մի՛ կրնայ անոր դիտաւորութիւնները գիտնալ, ընդմիջեց աղջիկը հառաչելով։

—Կ'երեւայ թէ ձեզի չատ կը սիրէ, ըսաւ Տօնա Թատէօ։

—Թերեւս, անիկա ինծի հանդէպ ամէնէնի ափուկ զգացումները կը տածէ։

—Եզական ընթացք, դիտել տուաւ կոմսը, այս մարդը ձեր ազգականն է, անտարակոյս։

—Չեմ գիտեր, պատասխանեց աղջիկը պարզմտօրէն, երբ առանձին ու մտածկոտ պահուս, կը յիշեմ իմ առջի տարիներս, միտքս կ'ուգայ դեղեցիկ և երիտասարդ կին մը, որուն սեւ աչքերը միշտ ժպիտ մը ունէին ինծի համար, և որուն վարդ շրթները տաք համբոյրներ կը դրոշմէին ինծի չատ անգամ. յետոյ, կատարեալ մթութիւն մը կը պաշարէր ուղեղիս մէջ, ու յիշողութիւնս բան մը չէր բացատրէր ինծի։ Որքան որ կը յիշեմ, Տօն Թատէօն էր մինակ որ իմ վրաս կը հսկէր ամէն տեղ և միշտ, ինչպէս պիտի ընէր հայր մը իր զաւակին համար։

—Բայց կրնայ ըլլալ որ ձեր հայրը ըլլայ անիկա։

—Ո՜հ, ոչ, ոչ, անիկա իմ հայրս չէ։

—Այս բանին համար ի՞նչ ապացոյց ունիք։

—Մտիկ ըրէք. ինչպէս բոլոր երիտասարդ աղջիկները, ես ալ առանց իմ դիտնալուս, կը զգայի սրտիս մէջ չատ անգամ սիրելու պէտքը։ Օր մը, իմ երկար և տաժանելի հիւանդութենէս ետք, երբ Տօն Թատէօ, գիշեր ցերեկ, ամիսէ մը աւելի։ հսկած էր իմ մարիս վերև առանց վայրկեան մը դադար առնելու. տեսայ որ չտիպազնց երիտասարդ մը կ'երեւար անիկա իմ առողջանալուս վրայ, որովհետև անիկա այնպէս կը կը կարծէր որ պիտի մեռնիմ։ Ալ անկէ վերջ կը ժպտէր, կը գուրգուրար վրաս, ճակատս կը համբուրէր, ինչպէս նաև ձեռքերս. վերջապէս ամէնէն երջանիկը կը սեպէր ինքզինք։ Ո՛հ, բի՛ անոր, դուք իմ հայրս էք, որովհետև հայր մը մինակ կրնայ այս վերաբերումը ունենալ իր զաւակին համար։ Ինք ալ, անմիջապէս պլլուեցաւ ինծի ու համբուրեց, ու ես գլուխս իր կուրծքին մէջ դրած առատ արցունք կը թափէի։ Տօն Թատէօ եկաւ տեղի, ու տեսայ որ տրժգունած էր դէմքը, թողուց ինծի ու սենեակին մէջ խոշոր քայլերով վեր վար պտըտեցաւ. «Ե՛ս ձեր հայրը ըլլամ, Տօնա Ռօզարիօ, պոռաց կցկտուր ձայնով, խենդ էք, ինչ էք, խեղճ աղջիկ, անգամ մըն ալ չըլլայ որ կրկնէք այս խօսքերը, ձեր հայրը մեռած է, ինչպէս նաև ձեր մայրը, բաւական երկար տարիներէ ի վեր. ես ձեր հայրը չեմ, կը լսէ՞ք, չըլլայ որ կրկնէք առ խօսքը. ես ձեր բարեկամն եմ մինակ։ Այո, ձեր հայրը, մեռնելէ առաջ ինծի յանձնեց ձեզի, ահա ինչո՛ւ ձեզ կը կրթեմ, ե՛ւ ձեր ազգականն ալ չեմ։» Իր յուզումը սաստիկ էր, տակաւին ուրիշ բաներ ալ ըսաւ՝ որոնք միտքս չեն գար. յետոյ դուրս ելաւ։ Աւաղ, այն օրէն ի վեր չկրցայ, չհամարձակեցայ իմ ընտանիքիս մասին բան մը հարցնելու իրեն։

Լռութիւն մը տիրեց։

Երկու երիտասարդ հոգիները կը խորհրդածէին։

Տօնա Ռօզարիօի յուզիչ և պարզ այս պատմութիւնը ուժգնապէս յուզած էր կոմսը։

Վերջապէս խօսք առաւ Լուի, ու ըսաւ դողդողուն ձայնով մը,

—Թողէ՛ք որ սիրեմ ձեզ, Տօնա Ռօզարիօ։

Աղջիկը հառաչեց ու

—Այս սէրը ի՞նչ վախճան պիտի ունենայ, Տօն Լուի, պատասխանեց դառնութեամբ, թերեւս մահուան պիտի յանգի, չէ՞։

(Շարունակելի)

Տեր եւ Տնտրկն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՇՏԷՐԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ
ՆԵՐՍԷՍ Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ - ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ե՛Ւ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Կ. Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Գաթըրճը-Օղլու խանի դէմ Տիգրանեան խան

Մանօթ Տպարան, յարգոյ հասարակութենէն վայելած համակրանքէն քաջալերեալ, այս անգամ բերել տուած նորահնար մեքենաներու շնորհիւ պատրաստ է ամէնէն դժուարահաճներն իսկ գոհացնել։

☛ ՄԱՔՈՒՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԱՃԱՆՈՒԹԻՒՆ

Տպարանիս մէջ կը պատրաստուին, նամակագլուխներ, պատամուրհակներ, փոխանակագիրներ, չէքեր, հրաւիրակներ, գառթեր, հրաւիրագիրներ, ազդեր, գաթալոկներ՝ ամէն լեզուէ, ինչպէս նաեւ վաճառականաց վիմագրական, տպագրական և կազմի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործեր։

«Մանազան» կը պատրաստուի կէս ժամուան մէջ

1000 նամակագլուխ 10 ղրուշ, 100 այցեքարտ 5 ղրուշ

100 դրշ.ի ապսպրանք ընողին մէկ տուփ այցեքարտ կը նուիրուի։

Գաւառներէ եկած ամէն յանձնարարութիւն փութով և դիւրամատչելի կերպով կը կատարուի։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

Սերա, Սու-Թէրազի Փողոց, թիւ 4 (Թոզաքլեան արհարանի դիմացի փողոցին մէջ)։

Կը դարմանէ ամէն տեսակ ակռայի և լնտի հիւանդութիւնները, փտած ակռաներու ամենատասիկ ցաւերը վայրկենապէս կասեցնելով չատ քիչ ատենուան մէջ հաստատուն կերպով կը լեցնէ առողջ ակռաներու նման մինչեւ վերջը գործածելու պայմանաւ։

ԲՈԼՈՐՎԻՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ ոսկի, բլաթին և քաւչուկի վրայ նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ՝ յար և նման բնականին։

ԸՍՏ ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ՝ փտած և կոտրած ակռաներու ամրացները առանց հանելու կատարելագործուել գործիքներու միջոցաւ կը զետեղէ տնոնց վրայ առանց քիմքի ակռաներ և ոսկիէ «քուռոններ»։ Շատ փտած ակռաները և լնտերու մէջ անյաջողած արմատները կը հանուին ԱՒԱՆԾ ՎԱՒԻ։—

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առաւօտէ մինչեւ իրիկուն, կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

«ԼՈՅՍ» ՇԱՔԱԹԱԹԵՐԹԻ
ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՒԱՔԱԾՈՆ
1902—1903
1-52 թիւերը ամբողջովին
կազմուած

կը ծախուի միմիայն 15 ղրուշի։

Դիմել Պապը Ալի Ճատէսի՝ թիւ 44 Ասբը գրատունը։

Ընթերցասէր անհատ մը ուզելով ընթերցող հասարակութեան դիւրութիւն մը ընծայել, իր հաւուոյն գնած է «Լոյս»ի վերջացող տարւոյ գօղէքտիֆնը և մինչեւ անգամ կազմել տուած կը ծախէ զայն ժան գինով։ Այս գօղէքսիօնը գրական և բանասիրական չատ մը ընտիր կտորներու հետ ունի նաև ընտանեկան բարքերու ուսումնասիրութիւններ, զաւեշտական հաճելի կտորներ, սրամիտ ակնարկութիւններ են։

Ամէն անոնք որ կը փափաքին հաճելի ժամանց մը անցընել տալ իրենց տան մէջ գանուող ընթերցասէրներու, պէտք է գնեն «Լոյս»ի տարեկան հաւաքածոն։

Գաւառներու համար 7 ու կէս ղրշ. Ցղթատարական ծախք մը ալ կ'առնուի։

ԷՄՆԻՑԷՔ

Հ. ԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՁԱՓՈՒ ՎՐԱՑ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամի հրապարակ Գրէտի Լիսնէ դրամատան վերնայարկը

Եթէ կը փափաքիք առանց խարուելու երկիրէն՝ վայելուչ հագուստներ գնել, եթէ կ'ուզէք որ ձեր հագուստները ո՛չ անձրեւէն և ո՛չ ալ արեւէն ազդուին, դիմեցէք ԷՄՆԻՑԷՔ հագուստի մեծ վաճառատունը որ 25 տարիներէ ի վեր ամենօրեայ յարաբերութեան մէջ է եւրոպական մեծ գործարաններու հետ, և ձմրան եղանակին առթիւ բրդեղէն ապրանքներու ստուար պեսպիսութեամբ ճոխացուցած է մթերքը։

ԷՄՆԻՑԷՔԻ կերպասները, գոյնով և գործուածքով, վերջին նորաձեւութեանց կը հաւասարին միշտ։ Առաջնակարգ դերձակներու ձեռքով կը պատրաստուին երկիր մարդոց և տղայոց յատուկ ընտիր ճաշակաւոր և դիմացկուն հագուստներու ամէն տեսակները և մուչնպանները ինչպէս նաև կանանց համար չէրեքներ, գոգէներ եւն. եւն. ծայր ցատիճան նրբութեամբ։ Գիներ՝ անմրցելի ըսուելու ստատճան ժամն։

Լ.ՄՆԻՑԷՔ վաճառատունը չափի վրայ հագուստի ճիւղ մը ունի, հաւասար Բերայի համասեռ առաջնակարգ ծուներուն։ 50—37

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ, ՁԵՂՋ ՁԿԱԾ

ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Դումգալրու 27 եւ Պալի-Փաշա 50

ՅԻՎԱՆ ԷՖ. ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ՝ իր երկար փորձառութեամբը արդէն չատերուն ծանօթ ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌ մըն է, և թէ վերջերս Եգիպտոս և Եւրոպա այցելած ու արհեստին ինչ ինչ կէտերը մօտէն ուսումնասիրած ըլլալով, իր վերոյիշեալ խանութներն և գործատունը արհեստին էն վերջին պահանջմանց համաձայն կատարելագործած է, այնպէս որ կարելի պիտի ըլլայ գտնել հոն հարսանեաց, անուան տօնախմբութեանց և խրախճանութեանց համար տեղական և եւրոպական ամէն տեսակ ընտիր շքաբրեղէններ, անուշեղէններ և ըմպելիներ, բաթիսրոնի վերաբերեալ խմորեղէններ ու ֆոնտան։

Թէ ի Պոլիս և թէ ի գաւառս յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշտութեամբ և փութով ու % 30 գոհացուցիչ զեղչով։

Բերել տուած է նաև զարդարուն անդուսէ ֆանդէզի տուփերու և թղթերու մեծ մթերք մը։

ՏԻՐԻՆԿ
ՊԻՇՄԷԵԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ
ԱԼԷԱԹ ՈՒ ԷՏԷՎԱԹ

Պու Ֆապրիգա՝ Բարիզին 1900 Էքսբօզսիսիոնատ 23 միտալեա իւէ 16 պէօյիւք միւքեաֆատթա նաիլ օլմուշ տրը։

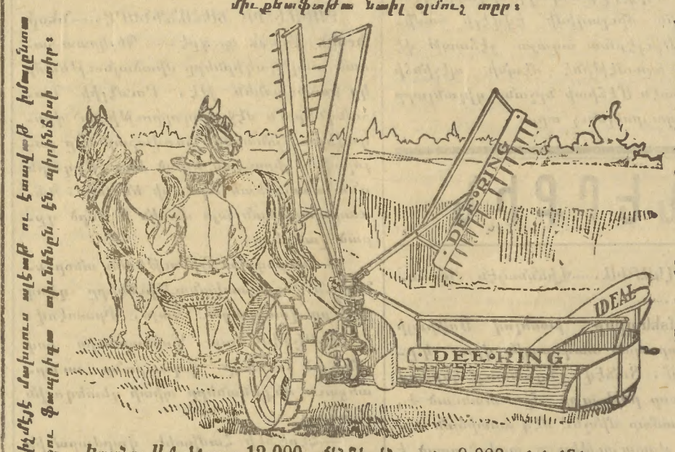

Ելլոյ Ադէլէտատ 12,000 ֆէնիէոն դէշէ 9,000 ֆէլէ-ՆՁԼԷ տրը։

1901

Իրէք եէնի պիր սարբա տուխուլ էյլէմիք։ Միրուր իտէն զէման՝ չիմտի եիւզ սէնէյի կէյմիշ, պինտէն ալէյհ վուգուսթը թարիխիէէ սրբարնա գայտ օլունմուշ տրը։ պու տէվրին թէրագդիւեաթը՝ ալէյ ումում շահանը հայրէթ պիր տէրէճէսէ տիր։ Մաքինա մարիֆէթի իլէ պիշմէք ֆէվգ էլ ատէ պիր թէթէրագգը տէեթ՝ մի։ 1858 սէնէսինտէ «Մարշ» նամ թրբրան մաքինասընին իճատընան պէրու պու անէ աէկին սանանթը մուհիմմէի մէզպուրէտէ կէրէք Ամէրիգատա վէ կէրէք տիւնեանդն հէր պիր թարաֆընատա էն միհիմմ պիր մէվգը թութմուշ օլան ֆապրիգա՝ ՏԻՐԻՆԿ վէ գումգանիարը օլուպ, իմալ էյլէտիի մաքինալարը սաթուն ալանլարդն հատատ ու հիսապը եօգ տրը։

Իսթէեէնլէրէ գաթալոկ տէֆթէրիմիզի մէճճանէն կէօնտէրիրիզ։ Մէզգիւր տէֆթէրատ պիշմէեէ մահսուս

«Իտիալ Տիրինկ» նամ տէմիթ իթմէ «Իտիալ Տիրինկ» նամ թրբուն
» » » օրագ պիշմէ » » » թրբմրգ

կիպի միւխթէլիֆ իւլ ճինս մունթազամ մաքինալարմրզդն րէմէրի մէվճուտ վէ իշպու մաքինալար՝ միւպալաղասրզ վէ ճիտտի սուրէթատ թարաֆրմրզատն թարիֆ իտիլմիշ տիր։

Պու մաքինալարդն եէկեանէ տէբօզիթօսը՝ Տէրբէատէթատ Կալաթատա Գէորգ պէյ խանընատա 1, 2, 3 Ն՝ ը մաղազալարատա, Մ. Սիտնէյ Նովէլ վէ գումանիասը տրը։

Լ'ԻԻՆԻՕՆ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ՎԷ ԷՕՄԻ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 Վէ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիստէ Բլաս Վանտօմատա, 9 Նամէրօլու տաիրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՒ ՇԻՐԳԷՔԻՐ

Սէրմաեէ վէ իսթիհսաթ 107,000,000 ֆր.
Սէնէէնին մագազուզաթը 21,000,000 »
Էօսէնէն զիհան 252,000.000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գէյմէթի 19,000,000 »

ԷՕՄԻՐ ՇԻՐԳԷՔԻՐ

Սէրմաեէ վէ իսթիհսաթ 153,000,000 ֆր.
1900 մագազուզաթը 17,000,020 »
Էօսէնէն զիհան 120,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐԳԷԹԻ զաեէթ միւսաիտ չէրթիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւխթէլիֆ սուրէթատ վէ խուսուսի էհվէն։

Ֆիեաթլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐԳԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթանպոլ Ամանսը տախի Սթանպոլատա Սուլթան Համամընատա Գաթըրճը Օղլու բասուժընատա տրը։

ԳԱՐԼՔՄԱՆ ՄԱԳԱԶԱԼԱՐԸ
362-364 ՊԷՅՕՂԼՈՒՆՏԱ ՏՕՂՐԸ-ԵՕԼՏԱ 362-364

Գասրնլար, Գրզլար վէ Զօնուզլարա մախսուս հազըր էլպիսէլէր, պէեազ Զամաբր բուգրմլարը, Թօնաֆիյէլէր վէ սաիրէ հագգընտա

ՈՒՄՈՒՄԻ ԼԻՔԻՏԱՍԻՕՆ

1903 Մարս 10, Բազար էրթէսի կիւնիւնտէն պէս իլէ սաթրբուս պաշլանընլանագ տրը։

ԶԻԳՐՏԷԹԻԼԷՐ ԻՇՊՈՒ ՍԱԹԸՇՏԱ ՏԱՍԻԼ ՊՈՒԼՈՒՆԱՃԱԳԼԱՐ ՏՐԸ

Ֆանէլա, Զօրապ, Մէնտիլ, Միսօլար, Գրավաթլար, կէօյլէքլէր, ֆիչուլար, Եուսուֆն վէ բիքէքէն Եաթաղ էօրթիւլէրի, Գօրսէլէր, Շէմսիյէլէր, Էյտիվէն լէր, Զանթալար, Թապաղալար, Բաշամրլար, Սօֆրա Թաղըմլարը, Եաթաղ էօրթիւլէրի, Մատրօլամ, Բէրաէլէր, Խալըլար, Էնվայի եուն վէ իրէք գումաշլար վէ սաիրէ։

Իրէէիի վէ եուսլը գումաշ բարչալարընընն էն միւնթէխիպլէրի հիլիւէթլի օլմագ իւզրէ պու տէՀա, սէրմայէսինտէն տահա էնվէն պիր ՀԷՅԱԹԼԱ ՀԻՐՈՒՍ օլունմագտա տրը։

Ի Լ Ա Ն

Տէրսաատէթ մէրքէզ բօսթախանէսիյլէ Շապան արասընտա վէ բօսթալարընն սէվգի վիրուտինտէ մէքանթիպ վէ եվրագը սաիրէնին նագլի իշուն լիւզումը օլան 4 ատէտ միւճէտատէտ վէ 3 ատէտ միւսթամէլ քի ճէման 7 ատէտ արապանդն իմալ վէ թամիրիյլէ իշլէթտիրիլմէսի պէշ սէնէ միւտատէթլէ միւնագասայա վաղ օլունուպ 9000 ղ.տա թալէպի էօհտէսինտէ պուլունտուղընտան իշպու չէհրը մայրսն 12ինճի բազար էրթէսի կիւնի իհալէի էվվէլիյէ վէ գէբտառը սալը կիւնի 100տէ 5 թէնզիլիյլէ գարարը գաթիսինին իճրաաը մուգարրեր օլմաղլա թալիպ օլանլարդն չէրթիթը միւնագասայը անլայուպ, բէյ սիւրմէք իւղրէ էվվէլ էմրտէ 100 ատէտ լիրան Օսմանի տէբօզիթօ ագչէսինի վէ եախսօտ Տէրսաատէթ Թիճարէթ օտասրյլա մուգավէլէթի մուհարրիրլիյինտէն մուատտագ 100 լիրաեա մուգավիլ քէֆալէթի սէնէտինի վէ մէպլաղը մէզպուրէ մուգավիլ հաճզ էմրաք սուրէթիյլէ թէէմինաթը գավիյէլէրինի համիլէն ճումատատան մատտա պէհէր կիւն թէլէկրաֆ վէ բօսթա նէզարէթի մէճլիսը իտարէսինտէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունուր։

6 մայիս 1319

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒԳԼՈՒՂԸՆԸՆ
ՍՈՒՐԷՔԸ ԳԱԹԻՅԷՏԷ ԹԷՏԱՎԻՍԻ

Տօքթէօր Տիմիթրի Հարմանտաս էվրոբատա իճրա իթտիկի սօն սէյեահարնտա թրպա եէնի մուվաֆֆագէյէթլէր էլտէ իթմիշ օլմաղա, տախիլէն միտէի վէ պէօպրէկլէրի իգամ իտէնէք ազգը իլաճլար վէրմէքսիզին վէ եալընզ ալթը կիւնտէն պէր սօղուգլուղընը գաթիյէն թէտավի իտէր. Թէրէտտիւտ էտէնլէր խասթալըգլարը թէքմիլ սազալտրգտան սօնրա իւճրէթի թէտավիի վէրէպիլիրլեր։

ՖՐԷՆԿԻ.— Ղաեէթ եէնի վէ եվրոբատա թաթպիգ օլունան սօն ուսուլ իլէ Ֆրէնկի խասթալըղընը թէմամ մուվաֆֆագրեէթլէ թէտավի իտէր։ Հէր կիւն սաաթ տէօրթէն օնա գատար Գալաթատա Սանտրգճրլար ճատտէսինտէ Գարագուշ օթէլինին գաշրօրնտա լյամանը տիւքքեանընն իւզէրինտէ 97 նումէրօլը քէնտի թէտավիսանէսինտէ պուլունուր։ 30—19

ԼՈՒՂԷԹԻ ՆԱՃԻ

Այս ամենակարեւոր և անզուգական բառարանը որ համաւաւոր Մուսլիմ նաճի հեղինակութիւնն է, ամբողջովին տպուած և քիչ ժամանակի մէջ կրկին տպագրութեան արժանացած է։ Մուսլիմ նաճի իր ունեցած բազմակողմանի հմտութեամբ այնքան մեծ ծառայութիւններ մատուցած է Թուրք լեզուին ու գրականութեան, որ իրաւամբ իր անունը խորին յարգանօք կը յիշուի այսօր թէ բոլոր Օսմանցիներէն և թէ արեւելքի լեզուներով հետաքրքրող օտարազգի նշանաւոր անձնաւորութիւններէ։ Հանգուցեալ հեղինակին այս գլուխգործոցն որ Թուրք լեզուին մէջ գործածուած Արաբերէն Պարսկերէն և ուրիշ լեզուներէ առնուած բառերու և ոճերու իմաստն ու գործածութեան եղանակները կը բացատրէ սահուն, պարզ եւ հասկանալի ոճով մը, կ'արժէ որ մուտ գտնէ մեր բոլոր վարժարաններուն մէջ։ Թուրք լեզուի բոլոր ուսուցիչներն ու ուսանողներն պէտք է մէկ մէկ օրինակ ի ձեռին ունենան անկէ։ ԼՈՒՂԷԹԻ ՆԱՃԻՆ լրիւ մակագրմ կը ծախուի առ այժմ զեղչուած գնով և միմիայն 25 դահեկ. կանի (բուն գինն է 40)։ Գաւառներու համար՝ փոխադրութեան ծախքն է 5 դահեկան։ Դիմել Ասբր գրատուն, Պապը Ալի Ճատտէսի թիւ 44։

ՖԱՍԻՄԻ ԹԱՐԳՄԱՆԱԾ
ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

Սկսած եմք նուիրել մեր ընթերցողներուն։

Դիմել «Մանզումէ»ի Տնտրկեանութեան, ամէն օր առտուան ժամը 2½—6։

Գաւառներու առաքումը մէկ հանի օր վերջ։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՄԷԿՏԵՂ ԲԵՐԵԼ
1—121 ԹԻՒ ԿՏՐՈՆՆԵՐԸ
ՆԱԽԱՊԷՍ ՏՐՈՒԱԾ 1—39 ՖՕՐՄԱՆԵՐԸ

Անոնք որ կազմուած սանանալ կը փափաքին Նարեկը՝ պէտք է երեք ու կէս դրուշ վճարեն կազմի համար, որուն կրկնապատիկը վճարելով պիտի չկրնային կազմել տալ դուրսը։ Անկազմ ուզողներ բան մը չը պիտի վճարեն։

ԳԱՒԱՌԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Գաւառներէն անոնք որ կանխիկ կը զրկեն մէկ տարեկան բաժնեգին, ինչպէս նաև կազմի և թղթատարի ծախքը անմիջապէս կը ստանան ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ։

Կազմի ծախքն է 3½ դրշ.

Թղթատար.

Ներքին քաղաքներ պարզ 2½ »
» » թէտիւտլի 3¾ »
Ծովեզերեայ քաղաքներ պարզ 2 »
» » թէտիւտլի 3¼ »

ՏՕՔԹԷՕՐ
ՎԱԼԱՆԹԷՆ ՆԱԼԲԱՍ
ԲԱՐԻՍ ՄԷՔԹԷՊԸ ԹՐՊԻՑԷԱՆՆԷՆ
ՑԻԳԼՕՄԱԼԸ

Տօքթէօրը մամիլէյի հէր կիւն գ. Օղլունատա, Քիւչեւք Բարմագ Գարպիր նօմէրօլը մուայէնէխանէ է էօլլէնտէն ասնրա Ալաֆը. 1տէն 4է գատար խասթէկեանը գապալ իտէր։

ՏՔԴ. Ֆ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
ՄԱՆՆԱԳԷՏ ԲԱՅԻՇԷԿ ՄԱՐԴԻ. ԳԱԼԴԱԿԱՆ ԱՒՏԻ, ԱՁԵՐԲԱՅՋԱՆԻ ԵՒ ՀԻՆԴԻՈՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒՆ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ցիչեալ բժիշկը, որ 15 տարի չարունակ պաշտօնավարած է Դասթէմանիի նշանագին հիւանդանոցներուն մէջ ուր վերյիշեալ հիւանդութիւններ յանչափ տարածուած են, և որ 5 տարիի չափ ալ Եւրոպայի այդ հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած, և գործնական փորձեր ըրած է և այս կերպով նոյն հիւանդութիւնները բուժման ամենավերջին մեթոդներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռքբերած, այժմ հաստատուած է Բերա Պէյօղլու Բարմագ գաբու թիւ 10 տունը, և կէս օրէն մինչեւ ժամը 12 կը գտնուի Պոլիս, Պաղնէ գաբու պահականոցին դիմացը, Քիւչիւքեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած լլան տառնք։ Ուրբաթ օրերը Ֆրիքաբ կը դարմանէ աղքատները։ 100—58

ՀԱՑ ՄՆՏՈՒԿՃԻ ՀԱՐՄՆԻՔԻ
ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԸԼԸՃՃԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Էսկի-Զապթիյէ

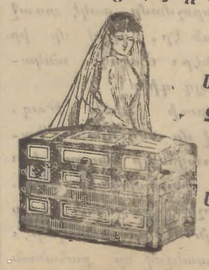

ԱՊԱՌԻԿ
Մ Ի Ո Ի Զ Ի
Զ Գ Ի Տ Ի
Տ Ա Մ
ԱՊԱՌԻԿ
ՉԳԻՏԻ ՏԱՄ